

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA MARIJANOM ROŽIČEM

Sindikati v predvolilnem obdobju

V prejšnji številki »Slovenske Jadrane« smo že poročali, da bodo brž potem, ko bo sprejeta nova ustava, volitve v občinske in republiške skupščine. Kasneje pa še volitve v zvezno skupščino. V občinski skupščini, ki jih bodo sestavljali občinski zbori in zbori delovnih organizacij, bodo volitve po dosedanjih informacijah 12. maja. V vsakem predvolilnem obdobju odpravljajo tudi sindikati s svojo politično aktivnostjo določeno mobilizacijsko vlogo. Za bližnje volitve zlasti pri volitvah v zbor delovnih organizacij. O tej temi je tekel naš razgovor s predsednikom Okrajnega sindikalnega sveta tov. Marijanom ROŽIČEM, ki je ugodoma poudaril, da bodo sindikati svojo aktivnost usmerjali na volitve, vendar ne kampanjsko, temveč z izpolnjevanjem svojih tekočih nalog, ki so sestavni del njihove dejavnosti.

Na sekretariatu okrajnega sindikalnega sveta smo že razpravljali o vlogi in pripravah sindikatov na bližnje volitve. Sindikalna aktivnost bo posvečena nalogam, ki so že v teku. Sindikati se bodo v tem obdobju še bolj poglabili v svoje naloge. Med drugim si bodo prizadevali za dobro izpolnjevanje proizvodnih nalog tako, da bi plansko določene naloge presegali. Posebno se bodo trudili, da bi se v delovnih organizacijah vodile konkretne razprave o tem, kako povsod zagotoviti in uvajati znanstveno delo ter rezultate tega dela vnesti v proizvodnjo. V večjih delovnih organizacijah se bodo tudi čas razvijale tudi razprave o dosedanjih kadrovski politiki, o kadrih sploh ter o perspektivnih načrtih in nalogah kadrovske politike.

Potem ko bo sprejeta ustava, bomo pospešili delo pri izdelavi statutov delovnih organizacij. Pri tem kaže opozoriti na vrsto predlogov, ki so bili sicer izneseni že pred sprejetjem ustave, a niso bili upoštevani. Ker so ožjega značaja in dragoceni po svoji konkretnosti, jih kaže upoštevati pri sestavi statutov. V vsaki delovni organizaciji v tesa ta čas s statutom postaviti osnovne družbene ekonomske temelje. Ker pa bodo komune sprejemale svoje statute šele proti koncu leta, bi bilo napačno, če bi delovne organizacije zaradi tega odlašale s svojimi statuti.

Pospešeno tako ta čas obravnavali tudi nekatere probleme delitve dohodka. Po dosedanjih napovedih bodo skoraj objavljeni nova družbena merila za delitev dohodka. V tej zvezi bo še posebej porasla sindikalna aktivnost. Da bo ta razprava kompleksna, bo OSS posredovala ekonomsko analizo iz okoli 80 podjetij o stanju in dejavnosti ekonomskih enot. Tu bodo zbrane vse dosežene izkušnje, dobre in slabe.

delovanju ekonomskih enot. Nakazane pa bodo tudi nekatere rešitve o tem, kaj storiti v prihodnjem obdobju.

Ti dve akciji v predvolilnem obdobju bosta še v večji meri vplivali na to, da bodo kolektivni samostojneje gradili sistem delitve dohodka.

Okrajni sindikalni svet sestavlja analizo o dejavnosti delavskih svetov in upravljavcev v delovnih organizacijah. Ta materija bo v kratkem prišla na razširjeno sejo predsedstva OSS. Ugotovitve in stališča bodo koristila kolektivom, da se bodo mogli še bolj poglabiti v samo upravljanje. Dosegli smo delati analize in ocene predvsem iz statističnih podatkov, torej nekako površinsko. Zdaj pa nam gre za samo vsebinsko samoupravljanje, kakršne so odločitve delavskih svetov in koliko so v skladu s družbenim stanjem, kako je z neposrednim upravljanjem v ekonomskih enotah itd. Zanimajo nas, kje smo pravzaprav v delavskem samoupravljanju, korak naprej, če smo, zakaj smo, če nismo, zakaj nismo.

Dragocena bo tudi analiza o delu zborov proizvajalcev v l. 1962. Prve ugotovitve kažejo, da vsebinsko niso zbori dosegli posebnih uspehov. Mimo njih so šla

važna družbena vprašanja, recimo delitev dohodka. Tu bi zbori proizvajalcev lahko s svojim vplivom mnogo dosegli. Ta analiza bo zlasti važna za bodoče zbor delovnih organizacij, in sicer kot kriterij za njihovo prihodnje delo. V tej analizi bo jasno pokazano, da za zbor proizvajalcev ni sposoben samo direktor, ampak da je samoupravljanje že tolikanj zgradilo delavce, da so sposobni sodelovati in delati v predstavnih kolektivih.

Občinski sindikalni zbori in seminarji so pokazali, da je v kolektivih že dosti razgledanih delavcev, tudi mlajših delavcev in delavk. Nivo je torej izredno dvignil. Zatorej tudi ne bo težko najti

dobrih kandidatov za občinske volitve. Morda bo ponekod celo toliko dobrih, da bo treba med dobrimi izbirati. Sindikalne organizacije se bodo angažirale pri izbiri kandidatov. Napačno pa bi bilo, če bi jih obremenjevali tudi s tehničnim delom, ki ga lahko opravijo drugi, da bi tako sindikalna organizacija ne zanemarila svojega važnega družbeno političnega dela.

Sindikalna aktivnost pa se bo še posebej razvila v aprilu, ko bodo po komunah občni zbori občinskih sindikalnih svetov. Na teh zborih bo govora zlasti o raznih komunalnih problemih, o stališčih sindikatov do razvoja proizvodnih sil ter o samoupravljanju v delovnih organizacijah.

KONČANE SO LETNE KONFERENCE OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZK NA PRIMORSKEM

Več kolektivne in osebne odgovornosti

(Razgovor s sekretarjem občinskega komiteja ZKS Koper Zdravkom Troho)

Končane so tudi letne konference osnovnih organizacij Zveze komunistov, prihodnji lehen v četrtak pa bo že prva redna okrajna konferenca ZK Primorske. V glavnem so po vsem okraju udeleženci letnih konferenc osnovnih organizacij obravnavali sorodno problematiko in sprejemali ustrezne zaključke. Zaposlili smo sekretarja občinskega komiteja ZKS v Koperu Zdravko TROHO, naj nam v kratkem opiše najpomembnejše rezultate letošnjih konferenc po osnovnih organizacijah ZK koprskih občin.

★ Tovariš sekretar, katere so po Tvojem mnenju osnovne značilnosti pravnih minulih konferenc osnovnih organizacij ZK in kakšni so v glavnem na njih sprejeti sklepi, če naj upoštevamo, da so to smernice za nadaljnje delo in udeleževanje komunistov?

— Očiten je napredek v vsebini in tehniki priprave za letne konference. Več neposrednih nalog so obravnavale terenske osnovne organizacije Zveze komunistov, pri katerih velja ugotoviti, da so se komunisti pri svojem delu doslej preveč omejevali samo na delo v osnovni organizaciji. Tu smo bili

preveč načelni, manjkalo pa je smelih in objektivnih ugotovitev o tem, kako in kaj delajo komunisti v mehanizmu družbenega upravljanja v mestu Kopru in v zavodih ter ustanovah, kjer so v službi. Premagana je miselnost, da je delo v službi eno, obravnavanje političnih vprašanj v terenski organizaciji druga. Komunisti pa ločeno, drugorazredno vprašanje. Analiza letnega dela komunistov pomeni napredek tudi v tem, ker niso obravnavali za delovni kriterij le število funkcij članov Zveze komunistov, ampak je osnovno merilo za oceno njihovo aktivno vsakodnevno družbeno politično delo. Posebno kritični in realni obračun dela so imeli komunisti v »Tomošu«, »Luki«, »Kmetijski zadrugi«, »Soči« in »Iplasu«. Dobra analiza v teh podjetjih je omogočila komunistom sprejemanje realnih računov za delo, potrdila pa je tudi, da je uspeh vsega kolektiva odvisen od kolektivnega in osebne prizadevanja vsakega komuniste, od stopnje razvitega mehanizma samoupravljanja, dobrih notranjih odnosov, pravočasnosti in pravilne obveščenosti kolektiva, še zlasti pa povečanja stopnje osebne in kolektivne odgovornosti in izvrševanja kontrole nad iz vsakodnevnega delu.

smo, da bodo osnovne organizacije vodile več skrb za dosledno izvajanje vseh sprejetih sklepov kolektivne in osebne odgovornosti in več borbe mnenj za razčiščenje stališč, ki se vsakodnevno pojavljajo iz prakse in življenja.

★ Kako ocenjuješ zdaj po končanih konferencah na podlagi zbranih gradiv in njegove analize pripravljenost komunistov koprskih občin na izpolnjevanje zaključkov konferenc in svoje lastne nasploh?

— Ze priprave na letne konference so pokazale, da imajo komunisti naše komune aktiven odnos do osrednjega vprašanja gospodarjenja. Dogovori za bodoče delo pa so usmerjeni na to, da se bodo komunisti še bolj odločno spoprijeli z vsemi slabostmi v lastnih vrstah. Kljub težavam, ki jih v Kopru ni malo in katerih se v polni meri resno in odgovorno zavedamo, so ugodni pogoji za hiter idejno politični napredek v Zvezi komunistov. Ne samo analize ter sklepi, ampak bogate izkušnje iz lanske in predlanske letošnje prakse potrjujejo, da so bili doslej in bodo tudi jutri komunisti nosilci najtežjih nalog ekonomsko družbenega razvoja.

★ In še to: kje bo treba po Tvojem mnenju v dejavnosti komunistov še posebno poprijeti v prihodnjem obdobju?

— Idejno usposabljanje za neposredne politične naloge. Pročutje globlje vzroke in dosežke v naši praksi. Več neposredne kontrole znanja. Borba za boljše in bolj kvalitetno delo. Enotno nastopanje v vseh bistvenih vprašanjih. Še uspešnejši aktivne občane za delo v mehanizmu družbenega upravljanja. Zdjaj takoj usposobitev partijskih kadrov za bližnje naloge vse od sekretarja osnovne organizacije. Več smelosti pri sprejemanju neposrednih proizvajalcev v Zvezo komunistov. Torej nalog več kot dovolj. To vse pa pomeni nadaljnjo borbo za realizacijo gradiva in zaključkov III. in IV. plenuma CK ZKJ.

Tovariš Zdravko, za odgovore najlepša hvala!

O SINDIKALNEM GIBANJU V ITALIJI

Na svetu občinskega sindikalnega gibanja v Kopru sekretar Nove delavske zbornice v Trstu Arturo Calabro, ki je obravnaval osnovne značilnosti sindikalnega gibanja v Italiji. Govoril je predvsem o pogojih in ciljih borbe italijanskih delavcev, zlasti pa delavcev na tržaškem področju, pri čemer je naglasil, da si Generalna konfederacija dela odločno prizadeva za enotnost delavskega gibanja.

Tudi to predavanje sodi v skiristikov in sodelovanje med sindikalnimi organizacijami na našem področju in podobnimi predavanji na tržaškem. Predavanje so poslušali tudi zastopniki gospodarskih organizacij koprskih občin.

PRED I. REDNO KONFERENCO ZVEZE KOMUNISTOV NOVEGA PRIMORSKEGA OKRAJA

Boj za sposobne in razgledane ljudi

V četrtak prihodnji teden bo v hotelu Palace v Portorožu prva redna okrajna konferenca Zveze komunistov Primorske. Okrog 150 delegatov in 40 članov sedanjega začasnega okrajnega komiteja ZK Slovenije Koper bo po organizacijskem poročilu in uvodnem referatu sekretarja Jožeta Božiča razpravljali in sklepalo o dose-

danem delu in bodočih nalogah komunistov na Primorskem, ob koncu pa izvolilo nov okrajni komitej ZKS, ki bo štel vsega 31 članov.

Referat o bodočih nalogah postavlja na podlagi analize dosedanjega dela komunistov pred člane ZK na Primorskem grmo zahtevnega dela. Poročilo zajema te naloge ločeno v treh poglavjih. V prvem obravnava probleme in naloge v prizadevanju za hitrejši materialni razvoj naše družbe, za višjo proizvodnjo, za naše hitrejše uveljavljanje v državni in mednarodni delitvi dela — na teh osnovah pa utrjevanje družbenega in delavskega samoupravljanja, utrjevanje novega sistema gospodarjenja in delitve dohodka ter s tem poglabljanje neposredne socialistične demokracije — vse v luči vloge in dela komunistov ter bodočih nalog s tem v zvezi.

Drugo poglavje obsega probleme in naloge našega boja za višjo raven znanja in socialistične zavesti, kar je eden osnovnih pogojev nadaljnjega uspešnega materialnega razvoja in razvoja neposredne socialistične demokracije. Posebna pozornost je obrnjena na vprašanje, kako preiti iz formalnega in često stihijskega kadro-

vnanja v zavestno, z delom organsko povezano vzgojo in usposabljanje kadrov.

V tretjem poglavju je govora o prilagajanju delovnih metod, oblik in sistema dela komunistov po prej analiziranim pogojem našega družbenega razvoja.

Konferenca bo izrednega pomena za vse nadaljnje delo komunistov na Primorskem in bo v določenem smislu pomenila pravo prelomnico, saj bo odločno pomenila s formalizmom in zlasti zaostrela vprašanje mesta in vloge komunistov v naši družbeni stvarnosti ter zavestnih političnih delavcev kot visokih izobraženih ter razgledanih ljudi v prvih vrstah boja za socialistično preobrazbo naše dežele.

ZA IDEOLOŠKO-POLITIČNI DVIG TOVARNIŠKIH KOMITEJEV IN OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZK

Seminarja v Gorici in Kopru

Pretekli teden sta bila v Gorici in Kopru dvodnevna seminarja za vodstva tovarniških komitejev in vodstva osnovnih organizacij ZK v večjih gospodarskih podjetjih. V Kopru se je seminarja udeleževalo nad 50 komunistov, v

Gorici pa nad 40. Na seminarjih so vodilni funkcionarji organizacij ZK v tovarnah in podjetjih poslušali predavanja o aktualnih družbenih in ekonomskih problemih. V zvezi s predavanji o izrednem pomeni večje produktivnosti in delitve dohodka po delu, o gospodarskem pomenu in vlogi izvoza, o delavskem samoupravljanju in vlogi organov upravljanja so na seminarjih v živahnih razpravah govorili o konkretnih problematiki v komunah in posameznih gospodarskih organizacijah. Teoretični pouk in konkretna razprava sta vodilnim komunistom v naših večjih gospodarskih organizacijah še nazorneje približala zahtevno in obširno družbeno in ekonomsko problematiko. Z izostrenimi stališči in pogledi so se vrnili med svoje delovne kolektive, kjer bodo po vsej lažni in uspešneje politično delali ter pomagali uveljavljati socialistična družbena načela.

Narodnostne manjšine

V Kopru je bil včeraj sestanek delegatov pokrajinske federacije Socialistične partije Italije iz Gorice in okrajnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva v Kopru, ki sta ju vodila sekretar federacije Vittorio Semola in član izvršnega odbora okrajnega odbora Socialistične zveze v Kopru dr. Svetozar Polič. Razpravljali so o problemih, ki se nanašajo zlasti na položaj narodnostnih manjšin na obeh obmejnih področjih, na določbe nove jugoslovanske ustave o družbe-

no-vpolničen sistem in o drugih vprašanjih vzajemnega interesa, med njimi tudi o medsebojnih stikih in sodelovanju. Sklenili so, da bodo sodelovanje pospešili, saj je to najbolj primerna pot za poglobitev medsebojnega spoznavanja, miroljubnega sožitja in prijateljstva med prebivalci obmej.

Gostje iz Gorice so po sestanku obiskali koprsko pristanišče, kjer so se zanimali za njegov promet, razvoj ter za delo organov samoupravljanja.

Ob izpolnjevanju proizvodnih nalog

Februarja še prepočasi

Proti koncu lanskega leta smo v našem listu večkrat pisali o tem, kako važen je dober začetek, dober start v izpolnjevanju letnega proizvodnega načrta. Vsa leta se nam namreč dogaja, da v prvih začetnih mesecih proizvodnja ne dosega niti letnega povprečja ter da je treba od jeseni do konca leta na vso moč hiniti, da dohitimo zamujeno. Res je, da večina gospodarskih organizacij zamujeno dohiti, se pravi, da izpolnjuje svoje gospodarske naloge. Toda kako drugače bi bilo v našem gospodarstvu, koliko boljše, če bi tekla proizvodnja vse leto enakomerno, brez nihanj, ki tako škodljivo vpliva na notranjem trgu in povzroča težave v izvozu.

Po podatkih za letošnja prva meseca, januar in februar, smo se sicer letos nekoliko bolj živahno lotili proizvodnje, vendar niti potek proizvodnje še vedno ni najbolj zadovoljiv. Podatki za februar povedo, da je bila proizvodnja v primerjavi z lanskim februarjem kar za 21,3% večja. To bi bilo sicer navidez v redu. Ko pa primerjamo letošnja februarjska proizvodnja z lanskim mesečnim povprečjem, ugotavljamo, da smo v letošnjem februarju še vedno za 3% pod lanskim povprečjem. Če pa hočemo doseči večjo proizvodnjo ter izpolniti povečani proizvodni načrt, bo le treba še bolj piheti, in sicer v vsaj pri-

mernem enakomernem tempu, da nas proti koncu leta ne bo prehitelo lovilo.

V februarju je industrija ustvarila za 7 milijard 560 milijonov fakturirane realizacije. Za nekaj večja je bila vnovčena realizacija, pri čemer pa je treba upoštevati tudi zaloge iz lanske proizvodnje. Med večjimi podjetji, ki so v primerjavi z lanskim februarjem znatno povečala proizvodnjo, sta vsekakor na prvem mestu piranška ladjedelnica in novogoriška tovarna pohištva, ki sta lansko februarjsko proizvodnjo povečali za 57%. V »Tomošu« so proizvodnjo dvignili za 16,3% v rudniku živega srebra v Idriji pa za 6,3%.

V nekaterih podjetjih pa je bila v februarju proizvodnja še vedno tako nizka, da niso dosegli niti lanskega obsega. V celoti lahko sicer rečemo, da je bila v februarju proizvodnja zadovoljiva le, če jo primerjamo z lanskim februarjem. Nikakor pa ni zadovoljiva, če jo presojamo z lanskim februarjsko proizvodnjo. Prav bo zato, če vsi samoupravni organi, ekonomske enote pa tudi kolektivni kot celota store vse potrebno, da bo proizvodnja začela pretekati še hitreje, še bolj živo, brez nihanj, izpadov in zastojev. Planske obveznosti so znane, višje od lanskih, zatorej bi imelo vsako obnavljanje in zanašanje na kasnejše mesece hude posledice.

7^{DN}I PO SVETU

■ Konec marca bo Jugoslavijo uradno obiskal mehiški predsednik Lopez Mateos. S predsednikom Titom bosta imela razgovore o vprašanjih, ki zadevajo obojestranske koristi. Razen tega pa bodo predstavniki jugoslovanskega in mehiškega gospodarstva imeli razgovore o razširitvi ekonomskega sodelovanja.

■ V Franciji je stavka železničarjev paralizirala promet na vseh notranjih in na večini mednarodnih prog. Ta stavka je francosko vlado zelo presenetila, ker je prišla nenadoma in niso mogli ukrepati tako, da bi bil zagotovljen prevoz potnikov in blaga. Medtem ko je trajala stavka železničarjev le en dan, stavkajo v Franciji rudarji že 15 dni. Generalni sekretar združene socialistične partije pa predlaga, da bi začeli v znamenje solidarnosti z rudarji stavkati še vsi tisti francoski državljani, ki živijo od mezd in plač. V načelu so njegovo idejo sprejeli tudi predstavniki Komunistične partije, niso pa še določili datuma generalne stavke.

■ Na nedavnih jugoslovansko-avstrijskih trgovinskih razgovorih na Dunaju so se domenili, da bodo za jugoslovansko blago generalno uporabljali pogodbeno carine GATT. Vendar pa to ni enak tretman, ki ga daje Avstrija pri uvozu iz drugih dežel. Zato pričakujejo, da bodo o tem vprašanju še razpravljali.

■ V westfalski pokrajini so prepovedali ustaško organizacijo. To je posledica protijugoslovanske aktivnosti v ZR Nemčiji, kar je bilo delo kvilinskih organizacij, ki se pod verskim, kulturnim in dobrodelnim plaščem ukvarjajo z diverzijo in teroristično aktivnostjo proti Jugoslaviji. Prepoved je izdal notranji minister westfalske pokrajine.

■ Italijanski časopis Paese sera je sporočil, da bo v jeseni predsednik SZ Nikita Hruščev obiskal Italijo. Časopis pravi, da se je o obisku sovjetskega premiera v Italiji razgovarjal v Rimu direktor Izvestij Adžubej z italijanskim predsednikom Segninem.

■ V glavnem mestu Kostarike San Joseju je bila dvodnevna konferenca šefov srednjeameriških držav s predsednikom Kennedyjem. Kostariški vladi so baje že pred konferenco sporočili stališče predsednika Kennedyja, da bo nasprotno vsakemu pritisku predsednikov srednjeameriških držav, naj bi začeli kako novo akcijo proti Kubi. Vendar pa pripravljajo deklaracijo, v kateri govorijo o kubanski nevarnosti in predlagajo, naj bi sklicali konferenco organizacije ameriških držav in naj bi sprejeli načrt o kolektivnih akcijah zoper Kubo.

■ Združena arabska fronta Sirije je po večdnem zasedanju v Damasku, ki so se ga udeležili predstavniki iz vseh krajev dežele, sprejela resolucijo o svojem stališču do sedanega položaja v deželi. Od nove sirske vlade zahteva Fronta, naj v deklaraciji obvezno objavi čimprejšnjo ponovno združenje Sirije z Egiptom, vse osebe, ki so odgovorne za odepitve od Egipta, pa naj postavijo pred sodišče.

■ V Moskvi so objavili besedilo poslanik, ki so ju izmenjali KP KP Sovjetske zveze in KP Kitajske. Zedinili so se za sestanek predstavnikov obeh partij, ker je to nujen korak k pripravi za sestanek predstavnikov komunističnih in delavskih strank vsega sveta. Predlagali so še, naj bi se Nikita Hruščev med svojim obiskom v Kambodji mimgrede zadržal tudi v Pekingju.

■ Na razorožitveni konferenci v Ženevi sta se ZDA in ZSSR zavzeli za nasprotni stališči o vprašanju prekinitve jedrskih poskusov. Ameriška delegacija je predložila podoben predlog sistemu mednarodne kontrole, še posebej pa o načinu določanja inšpekcijskih con, ustanovitve mednarodnih ekip, postavitvi in izkoriščanju »črnih skrinjic« in pravicah jedrskih sil. Šef sovjetske delegacije pa je predlog zavrnil in poudaril, da se ne morejo razgovarjati o sistemu mednarodne kontrole, dokler ne bodo določili letne kvote inšpekcije na kraju samem in števila »črnih skrinjic«. Po njegovih besedah odkriva novi predlog ameriške delegacije taktiko zahodnih sil, ki nočejo podpisati pogodbe o prenehanju poskusov z jedrskim orožjem.

INVESTICIJSKA POLITIKA V RESOLUCIJI O LETOŠNJEM GOSPODARSKEM RAZVOJU PRIMORSKEGA OKRAJA

Investicije za modernizacijo proizvodnje

LETOŠNJE PREDVIDENE INVESTICIJE ZA 8 IN POL Odstotka VEČJE KOT LAN-SKE INVESTICIJE PA PREDVSEM NAMENMI IN NEGOSPODARSKIMI INVESTICIJAMI 7:3 — USMERJENOST INVESTICIJ: PREDVSEM ZA POSPEŠENO REKONSTRUKCIJO IN MODERNIZACIJO ZASTARELIH NAPRAV TER ZA USTVARJANJE POGOJEV, KI BODO OMOGOČILI NADALJNJE POVEČANJE IZVOZA — ZNATNEJŠE POVEČANJE INVESTICIJ ZA TRGOVINO, GOSTINSTVO IN TURIZEM — TENDENCA BOLJ UMERJENEGA NARAŠČANJA OBRATNIH SREDSTEV — MED NEGOSPODARSKIMI INVESTICIJAMI JE PRETEŽNI DEL NAMENJEN STANOVANJSKI IN KOMUNALNI GRADITVI — KOMUNE NAJ SVOJA VLAGANJA IZ SVOJIH SREDSTEV USMERIJO ZLASTI V DRUŽBENI STANDARD, SREDSTVA ZA GOSPODAR-SKE INVESTICIJE PA PREDVSEM NAMENIJO USLUŽNOSTIM DEJAVNOSTIM, T. J. TRGOVINI, GOSTINSTVU IN OBRTI — PRI INVESTICIJAH V GOSPODAR-SKE OBEKTE DOSLEDNO UPOŠTEVATI TUDI POTREBE PO SKLADNEM REŠEVANJU STANOVANJSKIH IN KOMUNALNIH PROBLEMOM

V tej številki »Slovenskega Jadrana« nadaljujemo z objavljanim smernic, ki jih obsega okrajna resolucija o letošnjem gospodarskem razvoju primorskega okraja. Tokrat povzemamo iz resolucije poglavne značilnosti letošnjega investicijskega programa, predvidene naložbe ter glavno tendenco v investicijski politiki.

Ob razpoložljivih in predvidenih sredstvih kaže, da bomo mogli letos za investicije porabiti 28 milijard 732 milijonov din, in sicer za osnovna sredstva 22 milijard 543 milijonov in 6 milijard 189 milijonov za obratna sredstva. V primerjavi z lanskimi bodo letošnje investicije večje za 8,4%, pri čemer je posebno značilno, da bodo investicije za osnovna sredstva porasle za 17,2%, medtem ko bodo investicije v obratna sredstva manjše za

14,8%. To se pravi, da bodo letos obratna sredstva naraščala precej bolj umirjeno, kakor v prejšnjih dveh letih, ko so vlaganja v obratna sredstva izredno naraščala.

Razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami bo približno takšno, kakor je bilo lani, in sicer 7:3. Če odštejemo porabo za obratna sredstva, dobimo naslednjo podobo o investicijah v preteklih dveh in letošnjem letu:

	1961	1962	1963
Gospodarske investicije	12.232	13.491	15.794
Negospodarske investicije	5.565	5.751	6.749
Skupne investicije	18.797	19.242	22.543

GOZDARSTVO IN GRADBENIŠTVO

V gozdarstvu in gradbeništvu so predvidene investicije v glavnem iz lastnih sredstev gospodarskih organizacij. V primerjavi z lanskim letom se v teh dveh panogah investicije bistveno ne bodo povečale. V gozdarstvu je večina investicij namenjena za nakup mehanizacije in za gradnjo gozdnih cest. V gradbeništvu pa poudarjajo investicije za graditev obratov za proizvodnjo gradbenih elementov ter za nakup gradbene mehanizacije in prevoznih sredstev.

PROMET

Pretežni del investicij v prometu je določen za nadaljnji razvoj pomorskega prometa, zlasti za nadaljnjo graditev luke v Kopru. V luki poudarjajo investicije za skladišča, komunalne naprave ter nekatere druge objekte, ki bodo omogočili popolnejše izkoriščanje že dograjene operativne obale. Piranska »Splošna plovba« pa bo nadaljevala z realizacijo svojega programa v graditvi novih ladij.

Letos se bodo močno povečale investicije za gradnjo cest, saj bodo znašale nad milijardo din. Namenjene pa so predvsem za rekonstrukcijo cest Divača—Sežana—Dornberg, Zelin—Spodnja Tribuša, Most na Soči—Ušnik, Zelin—Cerkno in Valeta—Lucija. Nadalje bo letos urejena asfaltna prevelka na cesti Planina—Postojna, tlakovane serpentine na cesti Trenta—Vrščje ter dograjena cesta Plave—Dobrovo.

Železniški transportni podjetji v Gorici in Postojni pa bosta za razvoj in modernizacijo železniškega prometa investirali okoli 2 milijardi dinarjev.

GOSTINSTVO IN TURIZEM

V gostinstvu in turizmu je večji del investicij določen za graditev turističnih objektov v obalnem področju, in sicer po programu, ki ga financira Jugobanka. V starjih in novih turističnih središčih, ki doživljajo svoj razvoj z investicijami, je treba hkrati z graditvijo nastanitvenih kapacitet zagotoviti tudi vse druge neobhodno potrebne pogoje, ki vplivajo na večjo rentabilnost investicij ter večji devizni učinek. Zato so predvidena znatna vlaganja za modernizacijo gostinskih obratov po vsem okraju, zlasti pa v Postojni in Bovecu ter v središčih maloobmejnega prometa, kot so Gorica, Kobarid in Sežana.

TRGOVINA IN OBRT

V trgovini so investicijska sredstva namenjena predvsem za razširitev in modernizacijo trgovske mreže. Večja vlaganja so predvi-

dena zlasti v turističnih središčih na obalnem področju, v Gorici in Postojni. Pomembni investicijski objekti pa bodo tudi bencinske črpalke v Gorici in Postojni in še nekaterih drugih krajih, nadalje depoji za živino v Sežani in skladišča, ki jih bodo v nekaterih večjih središčih gradila grosistična podjetja.

Za razvoj obrti so predvidena največja sredstva zlasti v turističnih središčih. Precejšnja sredstva pojdejo tudi za graditev klavnic, ureditev pekarn in avtomobilskih servisov. V proizvodni obrti bo najpomembnejši objekt obrat za proizvodnjo kolektorjev v podjetju »Simpleks« v Idriji. Del in-

NARAŠČAJOČ INTERES SLOVENSKE INDUSTRIJE ZA KOPRSKO LUKO

Neutešna bolečina: železnica!

Razvoj koprške luke in pomorskega prometa je tako nagel, da bo luka začela stagnirati, če je čimprej z železnico ne povežemo z zaledjem — Interes slovenske industrije za luko skokovito narašča — Razveseljiva in preudarna sodba iz Maribora: začnimo zbirati namenska sredstva za koprsko luko! — Ob naglo naraščajočem pomorskem prometu se luki že v prihodnjem letu obeta nevzdržen položaj

Kadarkoli zastavljamo besedo ali pero za nadaljnji razvoj koprške luke, je vselej treba pomisliti vsaj za eno ali za nekaj let naprej. Morda si največji optimisti niso obetali tako naglega razvoja, kakor ga je zlasti v zadnjih treh letih doživela nova nastajajoča koprška luka. Leto 1960 je bilo 122.694 ton pomorskega prometa (izvoz, uvoz, tranzit, razvoz), 1961. leta narasla promet na 173.758 ton, lani pa se že povzpne na 268.785 ton. Letos, do 14. marca, so v luki že opravili 77.376 ton prometa. Napovedi, da bo letos v luki 400.000 ton prometa, bo, kakor vse kaže, precej skromna ko pretirana. Mirno postavimo še dodatno napoved: lahko pričakujemo čez 400.000 ton prometa!

Kakor so ta dejstva, vse te številke, polne vredine in razveseljive, tako na drugi strani neizprosno odpirajo neutešno bolečino: železnica! železnica! železnica! Letos bo še šlo. Kaj pa prihodnje leto? Pa čez dve leti? In čez tri leta? Lansko navdušenje, ki je že dobivalo zastrašen železnice, dokaj realno vsebino, ko smo že govorili o trasiranju proge pa o mladinskih brigadah, se je poleglo. Ali stvari tečejo neizprosno naprej. Luka se širi. Promet narašča in pritiska. Zanimanje za luko je čedalje večje, za izvoz in uvoz, a tudi za tranzit.

Graditev luke smo zastavili z daljšo perspektivo. In treba je reči, da je zrasla, kolikor je sedaj, morda hitreje, kakor smo bili pričakovali. Zda pa že resno nastopajo skrbi, ki jim pravimo: položaj je prišel na dvajseto uro. Se pravi, da si lahko še tako prizadevamo, da bi dograjevali luko in jo razvijali, kakor ji je bila postavljena perspektiva. Nastopil bo trenutek, ko brez železnice ne bo več mogoče naprej. Ali z drugimi besedami: brez železnice je luka obsojena na stagnacijo. Kolikor bo pač zmogla brez železnice, bo zmogla. Toliko in nič več. Temu se preprosto pravi — stagnacija. Tako pa ni bila mišljena, ne zastavljena njena graditev. Ob dvajseti uri je kajpada treba krepko zavihati rokave, tembolj, ker bi moral Koper nastopati kot glavno dopolnilo preobremenjeni Reki.

Sicer pa ne gre zgolj za preobremenjenjem Reko, ki so jo v zadnjem času spet začele podpirati zamisli o Pulju, Rovinju, Bakru itd., ampak gre tudi za čedalje večji interes, ki ga za koprsko luko kaže slovenska industrija. Pa pogledajmo, kako se stvar razvija.

vesticijskih vlaganj pa pojde za okrepitev storitvene obrti, zlasti za razvoj raznih servisov v obrtnih centrih in pri stanovanjskih skupnostih.

V primerjavi z lanskim letom bodo letošnje negospodarske investicije večje za okoli 17%. Naslednja tabela pa kaže razvoj teh investicij v obdobju 1961—1963:

	1961	1962	1963
Stanovanjska in komunalna dejavnost	4044	4098	4840
Kulturna in socialna dejavnost	1287	1321	1506
Družbeni standard skupaj	5331	5423	6346
Državna uprava in ostalo	234	328	403
Negospodarske investicije skupaj	5565	5751	6749

Pri naložbah v družbeni standard zaostajamo za dinamično gospodarskega razvoja. Toda glede na narodni dohodek in razmerja pri delitvi sredstev lokalni organi ne morejo oddvojiti iz lastnih virov večjih sredstev za naložbe v družbeni standard. Gospodarske organizacije so v ta namen sicer povečale svoja vlaganja, vendar pa so sprito neogibnih naložb za rekonstrukcije in modernizacijo precej omejene pri finansiranju. Treba pa bo za prihodnje obdobje zagotoviti način, da bodo mogle še povečati vlaganja za družbeni standard, ker bi sicer nekateri pereči problemi (preskrba z vodo, komunalne službe, zdravstvo, šolstvo) začeli negativno vplivati na sedanji tempo gospodarskega razvoja.

Dobrišen del negospodarskih investicij je namenjen stanovanjski in komunalni graditvi. Stanovanjska graditev se bo na splošno še povečala in razširila. V komunalni dejavnosti je treba pospešeno urejati komunalne naprave, zlasti v turističnih središčih. Precej bo treba povečati tudi naložbe za

preskrbo z vodo ter za kanalizacijo.

V kulturni in socialni dejavnosti so najpomembnejše investicije določene za razvoj šolstva. Dograditi je treba že začeta nova šolska poslopja ter začeti z novogradnjami šol v Sempetru, Dobrovetu, Tolminu, Pivki in Spodnji Idriji ter dozidati manjšinsko šolo v Luciji. Letos bodo tudi dograjene strokovne šole električne in lesne stroke v Gorici in trgovske stroke v Izoli. V Kopru je treba nadaljevati s pripravami za graditev bolnišnice, prav tako tudi v Sempetru. V Tolminu bo dograjen zdravstveni dom, na Debelnem rtiču pa bo potekala dograditev mladinskega prirodnega zdravilišča. Investicije so predvidene tudi za socialno in otroško varstvo. V Gorici pa bodo začeli graditi nov telovadni dom.

V državni upravi so večje investicije namenjene zlasti za sodstvo. Predvidena je dograditev sodnega poslopja v Gorici, medtem ko bodo v Kopru začeli graditi sodno poslopje. V Gorici in v Kopru bosta letos dograjena gasilska domova.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Nov perspektivni plan

Te dni je Zvezna gospodarska zbornica obravnavala eno izmed važnih vprašanj našega gospodarstva, o katerem je bilo doslej še malo slišati. Gre za pripravo novega, to je sedemletnega plana gospodarskega razvoja, in sicer za čas od leta 1964 do leta 1970. S tem bomo stopili brez dvoma v nadaljnjo zelo važno fazo našega gospodarskega razvoja, ki bo pomenila pomemben korak k doseganju našega družbenega sistema in razvoja.

Podrobnosti o tem vprašanju danes ne moremo dati, ker gre trenutno za pripravo in se zato v tej fazi v prvi vrsti postavljajo načela, na katerih mora slediti omenjeni sedemletni plan. Pri tem je v prvi vrsti poudarjeno, da morajo pri pripravah sodelovati vsi, to je ne samo zvezni in drugi organi, temveč in v prvi vrsti proizvajalci in njihove zbornice. Tako sodelovanje v pripravah je eno izmed bistvenih načel našega sistema planiranja, ki je bilo uveljavljeno tudi doslej. V razpravi na zbornici pa je bila posebej poudarjena izredno pomembna vloga zbornic in njihovih organizacijskih teles, ki bodo lahko prevzela neposredno odgovornost za točnost uveljavljenih rešitev in v določanju razvojne smeri posameznih gospodarskih strok. Važno je pa zlasti, da pridejo do izraza stališča in potrebe neposrednih proizvajalcev.

Sicer je treba omeniti, da organi naših zbornic postopoma že pripravljajo za posamezne gospodarske stroke in dejavnosti dolgoročneje plane razvoja. Pri tem imajo pose-

ben pomen sedanji integracijski napor, razne oblike sodelovanja v gospodarstvu, ki so se že in ki se postopoma uveljavljajo. V posameznih gospodarskih dejavnostih in v posameznih gospodarskih organizacijah smo že dosegli določeno razvojno stopnjo, ki pa je ob srednjem na primer z mednarodno delitvijo dela pokazala nekatere pomanjkljivosti. Te so najbolj pogoste v zvezi s tehnično opremo, ki še zaostaja za tujco, dočim smo n. pr. v mnogih primerih že dosegli in tudi presegli delovno merilo. Zato je poudarek, da moramo v prihodnjih sedmih letih, in to naj bi bil tudi eden izmed ciljev novega plana, dosegati raven, ki je značilna za tehnično visoko razvite dežele.

Priprave za sedemletni gospodarski načrt brez dvoma ne bodo niti lahke in ne kratkotrajne, čeprav se bližamo neposredno gospodarskemu letu, do katerega bi moral biti ta plan izdelan in ko ga bomo morali začeti tudi izvrševati. Potrebno je samo upoštevati, koliko medsebojnih nasprotij in podobnega bo potrebno do tega časa in tudi še kasneje vskladiti in jih začeti reševati. To bo zahtevalo spremembe v sistemu dela in zlasti v načinu gledanja in reševanja mnogih problemov, ki jih bomo morali reševati v skladu z interesi skupnosti. Naj pomislimo tu samo na že navedena vprašanja integracije v gospodarstvo. Zato bo brez dvoma že sedaj treba začeti z delom in s pripravami za novi sedemletni gospodarski načrt in ne bomo smeli zamujati časa.

PIONIRSKO DELO VODNE SKUPNOSTI PRIMORSKE

Pred odrešilnim načrtom

V mali gledališki dvorani v Kopru je bil pretekli petek deveti redni letni občni zbor Vodne skupnosti Primorske. Ob številni udeležbi delegatov iz posameznih komun je direktor Franc Čopi podal analizo dela in poslovanja Vodne skupnosti Primorske v lanskem letu. Prav dobra bilanca pove, da so posamezne službe (vzdrževalno-tehnična, gradbeno-operativna, projektična in strojno mehanična) uspešno izpolnjevale svoje naloge. Gradbeno operativna je lani še intenzivnejša kakor v

Neizčrpni izvirkri Malni pri Planini lahko trajno in zadostno strežejo z dobro vodo obširnemu področju od Postojne do Sežane in Pirana — Načrt o vodni preskrbi, ki za dolgo obdobje zagotavlja področju bivšega koprškega okraja nemo-ten gospodarski in kulturni razvoj

letu 1961 opravljala melioracijska, regulacijska in vzdrževalna dela. Razen tega pa gradila vodovode in pregrado za namakalni sistem v Vanganelu ter druge vodne akumulacije v obalnem področju, ki bodo omogočile intenzivno kmetijstvo, zlasti gojitev vrtnin.

V izdelavi je tudi načrt za akumulacijsko namakanje melioriranih površin v Sečoveljski dolini in na ravnici pri Ankaranu. Zado-ovoljivo so potekala tudi vzdrževalna dela na že zgrajenih hidroobjektih ter na hidromeliorativnih površinah. Večja vzdrževalna dela pa so opravili tudi na Rižani in Reki. Projektantska ekonomska enota je lani izdelala celo vrsto glavnih projektov, investicijskih programov ter elaboratov, tako da bodo letos mogla potekati operativna dela popolnoma nemoteno.

ne, Kopra, Izole in Pirana ter deloma Brkinov. Gre pravzaprav za zamisel in načrt, po katerem naj bi za dolgo obdobje končno rešili izredno pereče vprašanje. Posebna študija o vodni preskrbi kaže, da ni to vprašanje pereče samo v obalnem, ampak tudi na zgor-njem področju, to je v postojnskem bazenu, na Krasu in v predelu Brkinov. Prav zaradi tega bi bilo politično tako rekoč nevzdržno, če bi vodno preskrbo reševali samo na obalnem področju. Studija in raziskava pa nakazujejo kompleksno rešitev v zajetju mo-

čnih izvirkov Malnov pri Planini, ki lahko zadostno oskrbujejo z dobro vodo celotno področje od Postojne do Sežane in Pirana. Letošnja investicija 300 milijonov v sečoveljsko zajetje je le trenutna rešitev. Zato pa načrt za zajetje Malnov in ureditev enotnega omrežja za vse področje edini zagotavlja definitivno rešitev enega izmed najosnovnejših pogo-jev za nadaljnji razvoj celotnega področja. Po prvih predračunih bo realizacija načrta terjala okoli 7 milijard din. V prvi fazi je treba pripraviti dokumentacijo in izdelati glavne projekte. Hkrati pa se lotiti smotrnega zbiranja sredstev, da bi tako mogli postopoma realizirati načrt in temu področju, ki najbolj trpi zaradi vode, trajno zagotoviti to življenjsko nepogrešljivo dobroto.

S SKUPŠČINE OKRAJNEGA DRUŠTVA INŽENIRJEV IN TEHNIKOV V KOPRU

Avantgarda sodobne proizvodnje

Minulo soboto se je nad sto inženirjev in tehnikov zbralo na občni zbor Okrajnega društva inženirjev in tehnikov. Zbora, ki ga je vodil Dušan BARBIČ, so se med gosti udeležili pred-sednik Republiškega društva inženirjev in tehnikov inž. Pavle ZAVČER, podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Jože ERŽEN in predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Marijan ROŽIČ.

Z kritičnega poročila predsednika društva inž. Filipa Čulhe in raz-prave delegatov občinskih DIT pove-zamo, da je delovanje okrajnega društva po obnem zboru v maju 1961 precej zamrlo, z vneto pa spet oživelo lanske jeseni, ko so se lotili načrtnega dela, za katero so dobili obilo razumevanja zlasti na okrajnem ljudskem odboru, okrajnem sindikal-nem svetu ter v nekaterih gospodar-skih organizacijah. V okrajno društvo je povezanih 11 občinskih društev DIT ter nekatere strokovne podru-žnice. Posebno aktivni sta bili društvo v Il. Bistrici ter društvo gozdarjev v Postojni, medtem ko je bilo delo ostalih društev dokaj skromno.

Letošnja skupščina je predvsem poudarjala potrebo po tehničnih ka-drih, ki naj v podjetjih odločilno po-magajo organizirati sodobno proizvo-dnjo. Odločno se je treba boriti proti miselnosti, da bomo zmogli proizvodnjo bolj ali manj samo s fizično silo, medtem ko je vendar kakor na dlan, da sta dve osnovni moderne proizvo-dnje: manj fizičnih naporov in manj proizvodnih stroškov. Proizvodnjo, ki je bolj ali manj urejena po »mojst-rskem principu« in miselnosti, je tre-ba začeti odločno preusmerjati in kre-niti na sodobna pota, neprestano upo-števač vse znanstvene in raziskov-ne rezultate in tehnološke dosežke. V proizvo-dnji naj odločilno odigravajo svojo vlogo razgledani in tehnično ter strokovno dobro podkovani kadri z ilkom in miselnostjo socialističnega strokov-njaka. Kot nosilec novih metod pa ne smejo stagnirati v svojem znanju, nampak se stalno izpopolnjevati strokovno in družbeno-politično. Potreba in nujnost po strokovnih kadrih je v okraju tembolj pereča, če upoštevamo izsledke nedavne ankete okrajnega sindikalnega sveta v 50 večjih gospodarskih organizacijah. Na 50.000 zaposlenih, ki ustvarjajo okoli 150 milijard bruto produkta, je samo 160 visokokvalificiranih kadrov, ali 3 % v strukturi zaposlenih je 8,7 % pritečenih in polkvalificiranih delav-cov, 6,7 % kvalificiranih in visokokva-lificiranih ter 4,6 % kadra s srednjo in višjo strokovno izobrazbo. Ob takšni strukturi sodobno organizirana proizvodnja nujno terja splošno strokovno izobrazbo in izpopolnjevanje, posebno strokovnost tehnične ka-

dra. Društvo si bo v prihodnje prizadevalo, da bi bilo aktivno prav v tej smeri. V statistiki, ki jo je navajalo poročilo, je zanimiv tudi podatek, da 34 % inženirjev ne opravlja svojega strokovnega poklica, ampak so na najrazličnejših drugih delovnih me-stih. Na obnem zboru so na gospo-darske organizacije naslovili željo, naj bi v prihodnje odmerjale več sredstev za znanstveno in raziskoval-no delo, ki je tako potrebno za orga-nizacijo moderne proizvodnje z viso-ko delovno storilnostjo.

V bogato in živo razpravo sta ob koncu zbora s tehtnimi prispevki po-gleda tudi inž. Zaver in Marijan ROŽIČ, ki je posebno naglasil potrebo po integraciji tehnične in družbeno-politične znanosti.

AJDOVŠČINA SPREJELA DRUŽBENI NAČRT

Preteklo soboto sta oba občinska zbora sprejela program o letošnjem gospodarskem in družbenem razvoju komun. Družbeni načrt predvideva, da se bo tudi letos povečal družbeni bruto pro-dukt in narodni dohodek. Raču-najo, da bo letos porasel narodni dohodek na prebivalca najmanj na 250.000 din. Z letošnjimi in-vesticijami, ki bodo znašale okrog polgreda milijardo dinarjev, bodo še nadalje okrepiли nekatere proizvodne zmogljivosti, zlasti v tovarni »Fructal« in v »Mlinote-stu«. Po predvidenem načrtu bodo letos vložili v gospodarske in-vesticije 870 milijonov dinarjev. Precej sredstev je namenjenih tudi kmetijstvu, v katerega bodo investirali 450 milijonov dinar-jev. Za družbeni standard in komunalne naprave pa je namenjenih 225 milijonov negospodarskih investicij.

Z OBČNEGA ZBORA SINDIKALNE PODRUŽNICE KOMBINATA DELAMARIS V IZOLI

Ne odločajo le člani delavskega sveta

Sindikalna podružnica kombinata konzervne industrije DE-LAMARIS iz Izole je imela pretekli ponedeljek svoj redni letni občni zbor. Ze prej so bili občni zbori podoborov po ekonomskih enotah, kjer so razpravljali o problemih, s katerimi se dnevno sre-čujejo. Prav tako so že na teh sestankih izvolili 84 delegatov za občni zbor sindikalne podružnice ter razpravljali o predlogu kan-didatne liste za nov upravni in nadzorni odbor. Občnega zbora pa so se razen delegatov in predstavnikov kombinata udeležili tudi gostje, in sicer predstavnik republiškega sindikata kmetijskih, ži-vilskih in tobačnih delavcev Stane Jarc, predsednik Okrajnega sin-dikalnega sveta Marjan Rožič in predsednik Občinskega sindikal-nega sveta Izola Mitja Logar.

V svojem poročilu o delu sindikalne podružnice Delamaris je predsednik Tomaž Pavletič nanizal tudi probleme kombinata in vsega delovnega kolektiva. Letos predvidevajo 16 % poveča-nje fizičnega obsega proizvodnje, kar bo prav gotovo zahtevalo od vsakega člana kolektiva, da se na svojem de-lovnem mestu bori za boljše uspehe dela, za višjo produktivnost, za večjo proizvodnjo, za večji izvoz, za dobro kvaliteto, za vsiljake notranje od-nose, za pravilno politiko delitve. Re-zultat vseh teh prizadevanj pa bodo tudi višji osebni dohodki.

V preteklem letu so v kombinatu Delamaris ustrezno z novim gospo-darskim sistemom razvili dokaj bo-gato aktivnost na področju delitve in delavskega samoupravljanja. Sistem nagrajevanja se je sicer dobro obne-sel, ker je pripomogel, da se je pro-duktivnost občutno dvignila, toda imel je tudi pomanjkljivosti. Med največje je treba šteti dejstvo, da ta sistem ni zagotovil pravičnega raz-merja delitve na osebne dohodke in na sklade, kar bo treba v novem na-člnu popraviti. Temu novemu siste-mu nagrajevanja po delu in učinku je izrekel delavski svet sicer že za-upnico, toda odobriti ga morajo tudi ekonomske enote. Nov sistem nagra-jevanja bo zagotavljal zainteresira-nost proizvajalcev za delo v lastni ekonomski enoti in za uspehe in ren-tabilnost vsega podjetja. Dobro last-nost pa ima ta sistem tudi v tem, da bo na vsak način zagotavljal sklade, brez katerih ni mogoče dobro in per-spektivno gospodarjenje.

Prav pred sindikalno organizacijo bo v prihodnjih dneh naloga, da bo slehernega proizvajalca kombinata zainteresirala in ga seznanila z no-

vimi načeli pravilnika o delitvi čiste-ga in osebne dohodka. Le tako bo do proizvajalci lahko izrekli svoje mnenje, pripombe in predloge. Konč-no pa bo tako vsestransko predelan pravilnik zagotovil zaželeno uspehe.

Ze na lanskem obnem zboru sin-dikalne podružnice so v Delamarisu ugotovili, da njihovi interni samo-upravni predpisi zaostajajo za dejan-skimi potrebami in razvojem. Zato so začeli z revizijo pravil in pravilnikov, po izidu osnutka ustave pa so še po-spešili izdelavo statuta. Vendar pa statuta še do danes nimajo, čeprav je teklo o njem že precej razprave. Med drugim je zanimivo določilo statuta o reorganizaciji ekonomskih enot in o njihovi pristojnosti. O tem je raz-pravljal tudi širši aktiv sindikalnih delavcev in sindikalni odbor. Namen tega določila je, da bi k razpravlja-nju in odločanju pritegnili vse člane kolektiva in da odločajo kot danes v glavnem le člani delavskega sveta. Ekonomske enote naj bi zato tudi preimenovali v delovne enote, čigar zbor bi tvorili vsi člani. Zbor naj bi imel osnovne pristojnosti, pripravil bi sestanke in reševal bi svoje in manj pomembne probleme. Delovne enote bi izvolile svoj delavski svet.

Taka določila in predlogi za statut samo kažejo, da te ni formalni akt, pač pa nujen razvoj in utrjevanje delavskega samoupravljanja.

Delegati občnega zbora so razpravljali med drugim o delovni disciplini, storilnosti, prihrankih, kvaliteti, tr-žišču, rekreaciji, uveljavljanju žena, ki tvorijo 60 % vseh članov kolektiva, dalje o obveščanju in izobraževanju kolektiva, o strokovnih kadrih, ki jih imajo premalo, o mehanizaciji in avtomatizaciji ter o potrebnih rekon-

strukcijah podjetja. V razpravo je po-segel tudi predsednik OSS Marjan Rožič. Opozoril je na zrela situacijo v kombinatu, ko bi lahko prenehali z dosedanjim prakso podoborov in bi imela vsaka EE svoje sindikalno po-družnico, podjetje pa skupno sin-dikalno organizacijo. Po njegovem mne-nju je bilo sindikalno delo v Delama-risu pomanjkljivo v tem, da so pre-malo govorili in reševali probleme, s katerimi se srečujejo ljudje na de-lovnih mestih, v ekonomskih enotah. Tem problemom bi bilo treba dobro prislusniti in ob njihovem reševanju graditi sindikalno delo v kolektivu in vse družbeno politično življenje.

Sindikalni občni zbor so zaključili v Delamarisu z volitvami novega sindikalnega vodstva ter delegatov za občinsko in okrajno konferenco. Ime-novali pa so še posebno komisijo, ki bo izdelala sklepe in predloge za bo-doče delo, delegate, ki so pristovo-vali obnemu zboru, pa so zadolžili, da bodo misli in zaključke zbora pre-neli vsem tovarišem na delovnih me-stih.

Z. L.

4. letno sindikalno skupščino tovarne IPLAS v Podgradu

OBČNI ZBOR GASILSKEGA DRUŠTVA V POSTOJNI

Nimajo primerne opreme

Preteklo soboto je bil v Postojni občni zbor Gasilskega društva Postojna. Poročilo je ugotovilo, da je društvo lani sodelovalo pri ga-senju 18 požarov in da je pred uničenjem očuvalo za okrog 38 milijonov premoženja.

Društvo se je udeležilo tekmo-vanja za okrajno prvenstvo ter pri tem že drugič dosegli prvo mesto. Tudi pionirska desetina se je odrezala. Dosegla je drugo me-sto v koprskem okraju.

Razprava je opozorila predvsem na to, da je društvo doslej vse premalo skrbelo za nabavo orodja

in opreme, zaščitnih sredstev, v prvi vrsti zimskih oblek, škor-njev itd. Prav v letošnji zimi je bilo precej primerov, ko so morali gasiti pri temperaturi —12° Celzija oblečeni v letne obleke in v lastnih nizkih čevljih. Živahna je bila razprava tudi glede pre-ventivne službe in požarne var-nosti v podjetjih in ustanovah. Med sprejetimi sklepi so posta-vili na prvo mesto vprašanje stro-kovne vzgoje članstva in pionir-jev, popravilo gasilskega doma in tako dalje.

Z LETNE KONFERENCE SINDIKALNE PODRUŽNICE »IPLAS«

Na pragu hude preizkušnje

Delovni kolektiv je prav dobro izpolnil lansko proizvodno nalogo — Z zaključnim računom so počistili napake iz prejš-njih let ter si za letos upravičeno obetajo večji porast do-hodka — Kolektiv pred izredno odgovornostjo, ko postaja nosilec novega programa: proizvodnje terilena v novi sodobno urejeni tovarni

V mali dvorani JLA v Podgradu je bil minulo soboto dobro obiskan in uspel občni zbor sindikalne podružnice, povezan hkrati z reorganizacijo in izvolitvijo koordinacijskega odbora, ki bo poslej povezoval tri sindikalne podružnice Koper—Pod-grad—Hrušica. Občnega zbora, ki ga je vodil Dušan MILIVO-JEVIČ, so se med gosti udeležili predsednik republiškega sin-dikata kemičnih delavcev Franc LEBEN, predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Marjan ROŽIČ, sekretar občinskega komi-teja ZK Koper Zdravko TROHA in komandant garnizona ma-jor PUPIC. Iz poročila koordinacijskega odbora, ki ga je podal Dušan RAK, in ekonomske analize direktorja inž. Petra ALJAN-ČIČA poznamo nekatere ugotovitve, značilne za dosedanje razvoj podjetja, lansko dobro izpolnitev proizvodnih nalog ter za bližnjo veliko perspektivo, ki postavlja celoten kolektiv pred težko preizkušnjo.

Kritična ocena sindikalne de-javnosti pravi, da lani podružni-ca ni kdove kako zadovoljivo iz-polnila svojih nalog. Za to je pre-cej subjektivnih vzrokov, objek-

tivni pa zlasti v tem, ker so obra-ti raztreseni (Koper, Podgrad in Hrušica) in je sindikalno delo po podoborih potekalo brez pove-zanosti. Prav zaradi tega so zdaj za vsak obrat ustanovili sindi-kalno podružnico, vse tri podru-žnice pa povezuje v enotno aktiv-nost poseben koordinacijski sin-dikalni odbor. Takšna reorgani-zacija obeta za prihodnje nepri-merno močnejšo sindikalno aktiv-nost, zlasti še, ker bodo sindikalne organizacije tesneje povezane z ekonomskimi enotami, ker bodo tako rekoč sredi delovnega pro-cesa in samoupravljanja.

Naravnost odlično oceno pa si je delovni kolektiv pridobil z do-bro izpolnitvijo proizvodnih na-lóg. Plan izpolnjen s 104 %. Dose-žena realizacija dohodka 1 mi-lijarda 364 milijonov. Tako se je podjetje po ustvarjenem dohodku pridružilo vodilnim podjetjem v okraju, ko je prvič krepko prese-glo milijardni dohodek (l. 1960 je znašal dohodek 740, 1961 880 milijonov din). Ker je bilo število zaposlenih isto kakor v l. 1961, je očitno, da je produktivnost de-la precej porasla. Med drugim je k temu pripomogla tudi racional-nejša izraba delovnega časa, saj se je izkoristek delovnega časa od 84 % v letu 1961 dvignil na 98 % v lanskem letu. Skladno s tem je narasel tudi dohodek na delovno uro: medtem ko je znašal 1961 dohodek na uro 120 din, se je lani dvignil na 161 din. Se pravi, da je kolektiv racionalneje izkoriščal

delovni čas, a tudi delo bolje opravljaj, kakovostneje delaj.

Kljub preseženemu proizvodne-mu planu pa je bil ustvarjen plan dohodka le s 83 %. Temu nesoraz-merju so botrovali objektivni in subjektivni vzroki. Objektivni: dvig cen za reprodukcijski mate-rial iz uvoza in domačih virov. Subjektivni: delo in poslovanje v prejšnjih letih (zaloge nekuran-nega blaga itd.). Toda delavski svet je z zaključnim računom (odpis 45 milijonov) počistil s stvarmi, ki so obremenjevale eko-nomiko podjetja. Letos je polo-žaj jasen in perspektiva čista, ko se obeta neprimerno več sredstev v poslovnem skladu in skladu skupne porabe, a tudi več sred-stev za delitve osebnega dohodka.

Poglavitna letošnja naloga je: kvaliteto izpolnjevanje proizvo-dnega plana! Kakovost in pravi-lno izpolnjevanje naročil — to bo dalo podjetju renome. Na trgu je treba nastopiti s sodobno pro-izvodnjo, ne da bi naročnikom vsiljevali svojo voljo, pač pa s študijem analizirali potrebe trži-šča in želje ter okus potrošnikov.

Delovni kolektiv čaka letos še večja proizvodna naloga, v kateri bo treba realizirati nad dve mi-lijardi dohodka. Po rekonstrukcijski investiciji bo treba posebno dvigniti proizvodnjo emulzij ter plastične pene. Razen same pro-izvodnje pa stopa kolektiv na prag težke preizkušnje, ko po-staja nosilec novega proizvodne-ga programa, sodobne proizvo-dnje terilena. Za sodoben tovarniški obrat ne more dati družba kar tako 15 milijard. Takšno od-govornost lahko prevzame dober, homogen in strmen kolektiv. Nov objekt bo terjal od vsega kolektiva izredne napore in izredno odgovornost. A tudi dobro strokovnost, če pomislimo, da bo v tej novi proizvodnji en delavec ustvarjal 20 milijonov letnega dohodka. Prav tu pa bo moral sindikat opraviti svojo odgovor-no nalogo s tem, da bo poskrbel za dvig splošne in strokovne rav-ni kolektiva.

naročite tudi svojcem in prijateljem v tujini!

7 DNI DOMA

Na svoji seji 12. marca je zvezni izvršni svet prouče-val in sprejel poročilo ZIS za leto 1962 in več zakonskih osnutkov in predpisov. Med drugim je sprejel osnutek za-kona o spremembah in dopol-nitvah zakona o vojaških voj-nih invalidih, osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarskih organizacijah in zakon o spre-membah in dopolnitvah zaka-na o organizaciji jugoslovans-kih železnic. ZIS je še proučil program organizacije dela pri izdelavi sedemletnega plana gospodarskega razvoja Jugo-slavije ter sprejel odlok o iz-vajanju ukrepov splošne kre-ditne politike. Končno so še razpravljali o poročilu IS LR Makedonije, o škodi, ki so jo povzročile poplave. Odločili so, da se razen dodeljene pomoči v višini 1000 milijonov dinar-jev zagotovi iz raznih zveznih virov pomoč in krediti v viši-ni 4 milijarde dinarjev.

Strojna tovarna Trbovlje bo med drugim poslala še letos na trg nove motorje za zrak, ki so še posebej primer-ni za rudnike železa. Takih motorjev doslej še nismo izde-lovali v Jugoslaviji. Razen te-ga pa mislijo poslati na trg tudi prve potisne valje, ki bo-do služili pri prestavljanju transporterjev na širokočel-nih odkopih v jamah.

Ljubljanski Litostroj je sla-vil 9. marca pomemben do-godek. Izdelali so 100. žerjav škatlato-parabolnega tipa. Vseh 100 žerjavov pomeni vrednost 4,2 milijarde dinar-jev, od tega je bilo izdelanih v vrednosti 2 milijardi dinar-jev za izvoz. Ta tip žerjava je uspe-lo Litostroju obvladati pred 7 leti.

Predvidevajo, da bodo spo-mladi zasejali v Vojvodini 665.000 hektarov površin s ko-ruzo, 48.000 hektarov s slad-korno peso, 55.000 hektarov s sončnicami, 23.000 hektarov s konopljo, 52.000 hektarov z raznimi povrtninami in 116 tisoč ha s krmilnimi rastlina-mi in drugimi kulturami. Po-trtošili bodo okrog 85.000 va-gonov umetnih gnojil, kar je skoraj dvakrat več kot lani.

V Ljubljani je bilo 20. mar-ca prvo zvezno posvetova-nje predstavnikov vseh repu-bliških združenj komunalnih bank. Razpravljali so o pro-blemih nadaljnjega izpolnje-va-nja organizacije in uspeš-nejšega delovanja službe de-narnega varčevanja.

V kranjski tovarni »Iskra« bodo investirali v letošnjem letu več kot 600 milijonov di-narjev, od tega največ v novi obrat telefonije. Gradijo že no-vo stavbo tega obrata, ki bo zaposloval več kot 100 delav-cov, obsegal pa okoli 20.000 m² površine. Pričeli so že tudi z vzgojo kadrov oziroma s pri-učevanjem delavcev, da bi proizvodnja lahko stekla že prihodnjo pomlad.

Podatki o deviznem doto-ku, ki ga je ustvaril lani lov in ribolov, kažejo, da je bilo v Sloveniji 2076 tujih lovcev in samo iztržek za lovske tak-se je dosegel 100.534 ZDA do-larjev. Podobno je v ribištvu. Inozemskim ribičem je bilo iz-da-dom dovoljen za približno 3350 ribolovnih dni, za kar so plačali več kot 7000 dolarjev. Poleg tega pa je vredno ome-niti še izkupiček, ki ga imajo hoteli od lovcev in ribičev, kar je tudi precejšen znesek.

Po prvih poročilih je akci-ja zbiranja denarnih sred-stev z vpisovanjem obveznic naletela na širok odmev pri gospodarskih organizacijah, samostojnih ustanovah, poli-tično-teritorialnih enotah in družbenih skladih. Po prvih ocenah bodo banke zbrale na na tačin nad 61 milijard di-narjev, ki jih bodo uporabile za investiranje v objekte viso-ke rentabilnosti. Največ ob-veznic v vrednosti 15 milijard dinarjev bodo posredovale go-spodarske banke Srbije, Hrvat-ske in Slovenije.

Svet za gostinstvo in turi-zem gospodarske zbornice LR Srbije je predlagal, naj se vsi moteli in drugi gostinski objekti ob avtomobilski cesti Bratstva in enotnosti na ob-močju Srbije združijo in pri-ključijo h kakšnemu sposo-bnemu gostinskemu podjetju v Beogradu. Tako bi lahko za-gotovili boljše in enotnejšo kakovost storitev ter primer-nije cene. Zdej je namreč po-slovanje zelo različno, storitve in cene pa so odvisne od poli-tike lokalnih činiteljev.

Letošnja ostra zima je močno prizadela tudi vino-grade v Sremu. Pravijo, da je zmrazilo kar 90 odstotkov tr-t, ki so v plantažni vzgoji.

Bila je pravcata pošast

Odlomek iz romana MODERNI ROBINZON. Izdala založba LIPA v Kopru v prevodu Mare Puntar in v opremi Jožeta Cente

Nenadoma, tako razločno, ko da se me je dotaknilo, sem začutil, da stoji nekaj za menoj. Spričo živahne kretnje, s katero sem se obrnil, se je odmaknila pravcata pošast. Njene čeljusti, dolge kot podlaketi, so bile še odprte in so take tudi ostale. Bile so gosto posejane z zobmi kot bodala, dolgi, ostrimi, razgaljenimi. Žival se je malce zasukala in zastrmelo je vame strašno oko. Iz njega je sijalo nekaj hujšega kot kru-

BERNARD GORSKY

tost. Ledeno hladna odločitev za umor. Ne ščukinemu podobno, dva metra dolgo telo, napeto kot izstrelek, ne koščeni, kot iz kovine narejeni gobec, niti strašni zobje niso bili nič v primeri s tem negibnim očesom, ki je odločalo o mojem življenju. Zakrivljenost hrbtenice se je še poudarila, se zgrbila in podaljšala do repa. In zdelo se je, ko da se je ta na nekaj oprl. V grozi pred tem kar se bo naslednji trenutek sprožilo, sem naredil preplahen gib, toda sledilo je nekaj docela nasprotnega temu, kar je bilo po moji sodbi neizogibno. S svojo kretajo sem žival prestrašil. Odmaknila se je, toda grozila mi je še vedno. Odpirala je škrge in čeljusti ter srepela vame, toda njena drža ni več kazala pripravljenosti na napad, marveč na umik. Tedaj se je zgodilo nekaj, kar mi je prodrlo globoko v podzavest in vplivalo na moj psihološki odnos do podmorske džungle. Ojunači sem se in pogledal žival: nisem več prenašal njenega pogleda, marveč sem ga iskal. In pod mojimi se je pogled živali spremenil, se zmedel tako zelo, da se je oko kot pod vplivom neznosnega žarka zasukalo v svoji votlini. Tedaj se je velika barakuda, kajti prepoznal sem jo, okrenila in pobegnila.

Ostal sem sam s svojim strahom, ki me je sedaj tako prevzel, da sem se začel tavaje umikati v breg, pri tem sem z naprjenim orožjem grozil v prosojno vodo in se zadeval v korale, dokler nisem začutil blagodejne mehke peške pod nogo. Tedaj sem videl, da sem preživel te strašne trenutke le nekaj metrov od obale.

Dva dni je deževalo, tako zelo, da mi je zmoličilo številne predmete in sem bil prisiljen svojo kočjo na več mestih popraviti in izboljšati. Še dva dni sem potreboval, da sem drugič presušil knjižice, zakaj spet so začele plesniti. Izbral sem najdražjega med njimi in jih odletel hranil pod žimnico. Med tem časom, ki sem ga prebil samo na suhem, so bile vse moje misli osredoto-

čene na laguno. Niti za trenutek nisem pomislil na rešitev. Moji gibi, dejanja na otoku so bili že podrejeni, duh se je mudil drugje, daleč od njega. Tako sem mu ubežal in z njim sem ubežal svoji osamelosti. Vse, kar mi je navdihnilo morje, se mi je vračalo v zavest in se osredotočilo v grozi pred barakudo. Vse se je ustavilo ob njej. Bila je pregraja, prepoved. V morečih sanjah sem vedno znova videl pošast, ki se bliskoma pojavila iz globine, in moral braniti, da se mi ne približa. Vsa je bila strnjena v oko, eno samo, ki je plavalo v oceanu groze. Ves oznojen sem se prebudil in se bal spet zaspati. Dan mi je vrnil samozaupanje, vendar mi ni docela pregnal trahura. Bil sem razdvojen med njim in potrebo, da ga premagam. Obnavljal sem pri sebi vse podrobnosti srečanja in si poskušal skovati nekako gotovost, da bo — ker sem jo nepoškodovan odnesel — vedno tako. Sicer pa sem bil takrat presenečen; sedaj sem bil opozorjen in se bom lahko čuval. Da bi se odrekel vr-

novе knjige

Janko Kersnik: **CIKLAMEN** — AGITATOR. V knjižni zbirki Kondor, ki jo izdaja Mladinska knjiga, sta pred kratkim izšli klasični deli slovenske književnosti romana Ciklamen in Agitator. Deli je uredil in jima napisal uvod in opombe Blaž Tomaževič.

GORA BISEROV je zbirka pravljic, ki jih je pred nedavnim izdala založba Mladinska knjiga. V tej zbirki so zbrane najslavnejše ljudske pravljice devetindesetih slovenskih narodov. Delo je prevedla Gita Jankop, študijso kulturno-zgodovinskih podatkov pa je napisal Franc Jakopin.

Jože Javoršek: **INDIJA KOROMANDIJA**. Knjižice založila Mladinska knjiga. Javorškov potopis se močno razlikuje od tistih potopisov, ki so podobni turističnim vodičnikom, katerih je dodal tudi nekaj lastnih opazanj. Indija Koromandija je potopis, v katerem govori avtor o indiji in tudi o samem sebi. Knjižice je opremil Jože Hrovatin.

France Bevk: **UČITELJICA BREDA**. Izdala Mladinska knjiga. Učiteljica Breda je nova povest Franceta Bevka. V njej nam pisatelj pripoveduje o mladi partizanski učiteljici, preprostem kmečkem dekletu, ki v odročni hribovski vasi uči slovenske otroke domače besede. Vloga glavnega junaka igra ves razred, zlasti osrednja oseba te povesti, mali Renato, sin italijanskih staršev, ki ga slovenski otroci po krivem obdolže, da je izdal njihovo učiteljico. Ilustracije v knjižici so delo akademskega slikarja Maksima Sedeja.

C. S. Forester: **ODLOŽENO PLACILO**. Izdala v zbirki Komet Mladinska knjiga. Delo ima vse odlike kriminalnega romana, zgodba je zanimiva, dogodki napeti in razburilivi. Roman je prevedel Jože Stabej.

Ela Peroci: **MUCA COPATARICA**. Izdala Mladinska knjiga. To prikupno delo je ilustrirala Ančka Gošnik-Godec.

niti pod morje, to mi je bilo že nemogoče.

Tako je bilo moje duševno razpoloženje, ko sem se vrnil v laguno.

Kot da me je čakala, je bila barakuda prvo bitje, ki sem ga zagledal.

Niti dva metra ni bila daleč. Iztegnil sem roko in ustrelil. V hipu mi je iztrgala orožje iz rok. Pred menoj: nič. Nisem si upal drugega, ko da sem se zadenjski umikal. Tedaj sem na levi opazil svoje strelno rožje, zataknelo med koralne veje. Približal sem se in izlekel puško. Najlonska nit je bila pretrgana. Šele z obale sem videl, kje je ostala harpuna.

kje so ladje

Južnoatlantska linija:

BLEB bo 18. marca v Trstu, 25. marca v Benetkah, 29. marca v Splitu BOHINJ je v Buenos Airesu ZELENORA je priplula okoli 18. marca v Apapo, nato pa krenila proti Harcourtu, Takoradi in Abidjanu, kamor bo prispela 4. aprila.

Naslednja potovanja:

POHORJE bo okoli 31. marca prispela iz Reke v Dakar BOVEC bo okoli 22. marca priplula v Ploče, nato pa nadaljevala pot proti Genovi, Marsellu in Južni Ameriki

Linija okoli sveta:

GORANKA je okoli 17. marca priplula v Aden, 25. marca pa bu vplula v Karachi

TRBOVLJE bo okoli 28. marca v Hong Kongu, 3. aprila pa na Japonskem

KOROTAN je bil 19. marca v Grays Harboru, 23. marca bo v Coos Bayu.

Tramperji:

BELA KRAJINA je na poti proti Reki prispela okoli 19. marca v Gibraltar

BIHAC je 16. marca odplul iz Tuapse proti Jugoslaviji

DUBROVNIK raztovarja tovar v indonezijskih pristaniščih

GORENSKA je okoli 16. marca priplula v Catanio, potem bo krenila proti Sfaxu in Reki

LJUBLJANA bo okoli 23. marca prispela iz Tuapse v Jugoslavijo

MARTIN KRPAN je na poti iz Agabe proti Djiboutiju in Assabi

PIRAN bo okoli 23. marca prispel v Albanijo

ROG bo okoli 26. marca prispel iz Ploč v Rotterdam

Lojze Zupanc:

Iz knjige LAJNAR SVETE DRUŽINE — Slike iz predmestja. Založila založba Obzorja. Opremil in ilustriral Janez Vidic

Slekel je suknič in hlače ter v sa-mi srajci in svitlicah počasi, previdno stopil s skale v vodo, ki mu je že ko-j ob bregu segala do pasu. Ob skali, kjer se je zataknil trnek, pa mu je na splozmem rečem dnu spodrsnil, da je vznak omarhnil v vodo in se za hip potopil. Premahano sem zakričal

En konec je postrani molel iz vo-de, drugi je bil zapliten v dolgo, srebrnkasto telo. Prijel sem za kopjišče in zvlekel barakudo na pesek. Prva puščica, ki sem jo pod vodo izstrelil, je zadela žival prav za škrge, natanko na po-čopnico, in jo bliskovito ubila. Legel sem vzdolž ribe; presejala me je približno za deset centi-metrov, bila je torej okrog meter devdeset dolga. Njeno sivo sre-brno, s črnimi pegami posuto te-lo je pač podobno ščukinemu, le bolj valjasto in potegneno. Ozki, dolgi gobec je res strašen. Spod-nja, preko zgornje štrleča čeljust nosi dve vrsti trioglatih zob, ki krijejo drug drugega in jim je prav videti, kako so ostrji. Zgor-nja čeljust je oborožena z več ko-ničastimi čekani, za palec dolgi-mi. Oko je še v smrti obdržalo vso svojo ledeno krutost. Odse-ka sem glavo in jo pribil na ko-kosovec ob vohu v kočjo. Moral sem še pojesti kos sovražnikovega telesa. Odrezal sem kosček mesa in ostalo vrgel v vodo. Tega zre-zka nisem pojedel samo zaradi hrane, prav tako kot nisem pribil glave na kočjo z namenom, da bi jo okrašil. Ta dejanja, tega duha, v katerem sem jih neza-vedno izvršil, mi je navdihnil primitivni, divji nagon, stremel za tem, da bi utrdil moj pogum. Imel sem otipljiv, viden znak svoje zmage, njegova slika se mi je vdolbla v temne globine, kjer se odloča o vedenju pri prihod-njih srečanjih. To meso, ki sem ga pojedel, kot da je od katere-sibodi ribe, je bilo del bitja, ki me je spravljal v grozo. Vsebo-valo je silo, ki ga je oživljala, in sedaj se hranim z njim, zato da bo preobrazeno tvorilo del moje lastne moči. V duhovni alkimiji človeške narave sem se, v ena-kih razmerah, vrnil k fetišizmu, običajem primitivcev, ki so še ži-veli od lova in si med plemeni napovedovali obredne vojne.

V naslednjih dneh, ko sem ome-ji svoje izlete na rob lagune, so bile zame barakude najhujši so-vražniki. Moral sem se naučiti opazovati jih, jih spoznavati in v prvi vrsti se jih pazno čuvati, zlasti v bližini brega. Največje izmed njih so se rade tam zadr-ževale, in to v tako plitvi vodi, da sem se navadil udarjati po njej, preden sem vstopil.

RIBJA SMRT

Iz knjige LAJNAR SVETE DRUŽINE — Slike iz predmestja. Založila založba Obzorja. Opremil in ilustriral Janez Vidic

Izpuštil iz rok palico, da je zapla-val po vodi. Komaj jo je potlej re-šil iz valov, trnek s polovico vrvice pa je ostal pod vodo.

»Viš, to so zdaj tvoji beli konji!« Je go-drnjal, ko se je kobacel nazaj na skalo, ves premočen, da je voda kar

čurela od njegove platnene srajce.

»Nesrečo imava, ne pa srečo.«

Sonce je bilo še visoko nad Sišen-skim hribom. Sedel je na skalo, bled in malce prestrašen, ker se je bil po-tunkal pod vodo. »Se bom že posušil,« je dejal. »Nič hudega to.« Menda me je hotel s temi besedami opogumiti, ker je opazil, da se tudi jaz ne mo-rem pomiriti od strahu. Tako sedeč na skali je žalostno pogledoval proti skali pod brizkami, ki mu je požrla trnek.

»Zdaj pač ne boste več lovili, ker ste izgubili trnek, ali ne?« sem vprašal.

»O, saj imam še druge trnke,« je odgovoril in segel v nahrbtnik po okroglo, pločevinasto škatlico ter jo odprl, da sem zagledal v njej prav-co zbirko trnkov vseh velikosti, samo laksa nimam in vabe tudi ne.

Polovico vrvice je tudi vrgel vzel, je jezno poškilil proti izdajalski skali.

»Nič zato! Eno pa le imava. To boš nesel mam, da jo bo atu spekla za večerjo.«

Kar sede je z bližnjega vrbovega grmčja odlomil vitico, jo osušil z žep-ničkom ter jo zabodl okoli škrge, zatem pa vitico malce omajl in jo zvezal v locenj.

»Ná, da ne boš prišel domov pra-znih rok!«

»Stric Juvan, zakaj pa vi ne jeste rib?« sem ga vprašal.

Pogledal me je z začudenjem v oči, od kod vem, da ne je rib. Na-krenjil je obraz, da se mu je pre-pregel s stoterimi gubami in izpljunil rjavkasto slino v vodo.

»Gnušijo se mi.«

»Zakaj pa jih potlej sploh lovite?«

»Kar tako. Za zabavo in kratak čas. In — saj vidis, kaj prijeto je takole stati ob vodi ter loviti, ne?«

Zahvalnil sem se za ribo.

»Za dobro, pobič,« je pokimal, nato pa močje obšel na skali ter se potr-pežljivo sušil na toplem soncu.

Tako dober in blag je bil z menoj, da sem ga tisti trenutek silno vzlu-bil. Najraje bi ga obel okrog ramen in pritisnil svoje lice k njegovemu, pa me je bilo sram. »To delajo pun-ce, fantje pa ne,« sem si mislil in se komaj premagoval, da nisem v sebi zatajal fanta. Spoznal sem ga tisti dan dobrodu in spravedli, da ne go-voril rad mnogo, o sebi pa se celo ne vem, kaj mi je bilo, da sem se opogumil in ga iz tega premišlje-vanja zmotil z vprašanjem:

»Stric Juvan, ali so vam res žan-darji ubili hčerko? Mama mi je rekla, da ste vi in vaša teta zmeraj tako žalostna.«

Ves se je stresel ob tem vprašanju. Postrani me je oslinil s kratkim po-gledom, oči so se mu v trenutku ovi-la-je, pobesil je glavo in po kratkem molku hripavo vzdihnil:

»Res, pobič.«

»Povejte, kako je bilo?«

Neusmiljeno sem vrtil vanj z vpraš-anjem, ki me je od tistega dne da-lež, ko mi je mati omenila žalost Ju-vanove žene, pogosto vznemirjala. Navzile odporu do vsakršnega razgo-vara o smrti otrok, kar vpraševal po starih, o katerih bi se ga ne bil upal nikoli vpraševati, če bi ne čutil nje-gove nežne zaupljivosti. Tako blag je bil, tako domač! Govoril je z menoj ko z odraslim možem. Ta njegov od-nos do mene, ki sem se zadnji čas čisto upiral staršem, da bi ne ravnali z menoj ko z otrokom, me je hotel biti pameten, razsodet fant, mož ta-ko rekoč, mi je vili poguma, da sem vpraševal, česar bi ne smel. Vedel sem, da ne delam prav, ker drezam v njegovo srčno ranjo, ker ga spomi-

njam na dogodek, ki je njega in nje-govo ženo pahnil v neutoljljivo ža-lost. Toda četudi bi bil rad mož, sem bil navsezadnje le še otrok, krut v svoji nepoteseni radovednosti.

»Preveč vprašuješ, pobič,« je tiho spregovoril in se niže sklonil glavo, da bi pred menoj skril žalost, ki mu je obvela v stih, utrujenih očeh. Občemel je ko drobna ptička, kadar se preplašena in onemogla preda sledujoči ujeti. Stresel ga je drget, da nisem vedel, ali ga poliva mraz, ker se mokro perilo suši na njem, ali ga zaliva žalost ob nasilno prebujenem spominu na dogodek, ki je kot težka mora tlačil njegovo zavest. Za-smilil se mi je in postal mi je žal, da sem mu zastavil neljubno vpraša-nje.

»Pa ni treba povedati, če nečete,« sem komaj slšno izustil.

»O, saj ti bom povedal,« je trdno pokimal z glavo, ko da se je vdal moji nasilni radovednosti.

Kar sede sem se pomaknil čisto k njemu ter zasledoval, da se mu je koščeno rame. Zagledal sem se v son-ce, ki se je na zahodu počasi spu-ščalo proti Sišenskem hribu in iz-gubljalo svojo moč.

»Veš, kje je sanatorij Leonišče?« je stihla vprašal, ko da se pogovarja sam s seboj.

»Vem. Saj vsak dan hodim tam mi-mo.«

Takrat sem res vsak dan hodil mi-mo Leonišče v Selo na Ledini.

»Viš, tamkaj se je zgodilo,« je za-lostno nadaljeval. »Tadaj se nisem bil upokojen. Tudi rib nisem lovil.«

Vozil sem vlak na vse strani: na Je-senice, v Zagreb, v Karlovac. Bila je pomlad, ko so železnicejarji pričeli štrajkati. Zbrali smo se v Mostah, po-tlej pa odšli proti mestu. Zene so bi-le tudi zraven. Moja je vrela s seboj otroci, črna deklica, je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica je bila. Komaj štiri leta je izpolnila pred Leoniščem so nas ustavile žandarji. V rokah so držali puške, cesto pa so zastavili po vsej širini. — Nazaj! je zakričal neki žandar, ko smo trčili skupaj. — Kam nazaj? so se jezili delavci. Pustite nas naprej! Nikomur nečemo nič žalega! V mesto gremo! Naj nas vidijo go-jiti. Črna deklica

ŠAH

ZDRUŽITVENI OBČNI ZBOR GORIŠKE IN KOPRSKE ŠAHOVSKE ZVEZE

V smislu navodil in sklepov skupne seje odborov goriške in koprke šahovske zveze, ki je bila 24. februarja v Sežani, sklicuje takrat izvoljeni začasni skupni odbor združitveni občni zbor. Občni zbor bo v nedeljo 31. mar-

OBVESTILO

O OBVEZNEM CEPLJENJU PSOV PROTI STEKLINI ZA OBMOČJE MESTA KOPER

Cepljenje psov proti steklini za območje mesta Koper (obvezno na podlagi odredbe Občinskega ljudskega odbora Koper — Uradni vestnik okrajna Koper, št. 9/60) bo po naslednjem razporedu:

ponedeljek, 25. III. 1963, ob 9. uri dopoldne pri gostilni »Slavček« za naselja Škocjan, Bošamarin, Kampel in Salara;
ponedeljek, 25. III. 1963, ob 11. uri dopoldne pri trgovini pri »Slavniku« v Smedelu za Smedelo, Markov hrib, Zusterne, Barban in Paštoran;
torek, 26. III. 1963, ob 16. uri popoldne pri gostilni »Stadion« v Kopru za mesto Koper.

Občinski ljudski odbor Koper
Veterinarska inšpekcija

Komisija za razpis delovnih mest pri Okrajnem sodišču v Piranu razpisuje DELOVNO MESTO STROJEPIŠKE

Pogoji: dovršena ekonomska srednja šola. Prednost imajo kandidati s pisarniško prakso in znanjem italijanskega jezika.

Plača po zakonu o javnih uslužbenih. — Prošnje, kolkovane s 50 din, življenjepis ter spričevalo o šolski izobrazbi vložite najkasneje v 15 dneh po objavi pri Okrajnem sodišču v Piranu.

RAZPIS

Gostinsko podjetje

»PRI RIBIČU« — IZOLA razpisuje delovna mesta:

1. VEČ NATAKARJEV, NATAKARIC
2. KUCHARICE

Pogoji: pod 1. kvalificirani gostinski delavec, pod 2. kvalificirana kuharica

Uprava podjetja

Cenjene potrošnike obveščamo, da smo se začasno preselili v Lenuovo ulico št. 2 v lokal »DOM« ter se v nadalje pripravljamo za našo veliko izbiro elektrotehnične in instalacijskega materiala, vsemi vrstami gospodinjstvih električnih aparatov, akustičnih aparatov, gramofonskih plošč itd.

Veletrgovsko podjetje »IMEX« Koper
poslovalnica »BLISK« Piran

Spoštovane odjemalce obveščamo, da smo obnovili lokal »PALMA« bogato založili z najsoodobnejšimi kozmetičnimi sredstvi in razširili celotno drogerijsko dejavnost.

Prepričajte se — zadovoljni boste!

Veletrgovsko podjetje »IMEX« Koper
poslovalnica »PALMA« Piran

OBVESTILO

Pripravljalni odbor Društva prijateljev glasbe v Kopru obvešča vse člane in ostale ljubitelje glasbe, da bo prihodnji koncert dne 3. aprila 1963 ob 20. uri v dvorani Glasbene šole v Kopru. Nastopili bodo: komorni pevci Mitja Gregorčič, flavtist Boris Čampa, klarinetist Igor Karlin in pianist Marjan Lipovšek.

Društvo prijateljev glasbe Koper

Upravni odbor
industrijskega podjetja PIRANSKE SOLINE, Portorož
razpisuje
prosto delovno mesto

VODJE EKONOMSKE ENOTE pomožne dejavnosti

Pogoji: 1. delovodska šola kovinske stroke z večletno prakso ali mojstrski izpit kovinske stroke s prakso na vodnem mestu v delavnicah; 2. osebni dohodki po pravilniku — Nastop službe takoj ali po dogovoru

Pismene ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitve pošljite SPLOSNEMU ODDELKU PODJETJA Razpis velja do zasedbe delovnega mesta

kolikor bi partije ne bile končane ter bi ne bilo primerne možnosti nadaljevanja, je priporočljivo ocenitev. Za okrajno prvenstvo pa naj potekajo medobčinska tekmovanja v treh conah, goriški, sežanski in koprski. Vsi trije zmagovalci treh con pa se bodo nato srečali proti koncu aprila na okrajnem finalu za naslov okrajnega zmagovalca. Okrajni prvak pojde nato na republiški finale, ki bo 4. in 5. maja v Ljubljani.

OBČINSKA IN OKRAJNO EKIPO PRVENSTVO

Začasni skupni odbor goriške in koprke šahovske zveze poziva vsa šahovska društva in šahovske organizacije, naj se nemudoma lotijo organizacije občinskega ekipnega prvenstva. V občinah, kjer je več šahovskih organizacij, naj izvedejo tekmovanje za občinskega ekipnega prvaka. V tekmovanju za ekipnega prvaka nastopajo 10-članska moštva, in sicer po 6 članov, 2 mladince in 2 članice. Tempo igranja 50 potez na 4 ure razmišljanja, v nadaljevanju 25 potez na 2 uri časa za razmišljanje. Nadaljnje tekmovanje občinskih prvakov naj se razvija, kakor v tekmovanju za pokal maršala Tita, v treh conah, goriški, sežanski in koprski. Prvaki con pa se bodo nato srečali v finalnem tekmovanju za naslov okrajnega ekipnega prvaka. Okrajni prvak bo nato julija in avgusta sodeloval v tekmovanju v II. slovenski šahovski ligi za naslov zmagovalca II. lige.

OKRAJNO NAMIZNOTENISKO PRVENSTVO

Največ uspehov za Koper, Idrijo in Škofije

Od nedeljskih športnih dogodkov moramo omeniti na prvem mestu vsakega okrajno namiznoteniško prvenstvo. V Škofljah pri Kopru so se pomerili člani in članice, v Cerknem pa pionirji in pionirke. Letos so prvikrat igrali po novem sistemu, ki sestavlja vsako ekipo pet tekmovalcev, in sicer trije moški in dve ženski.

Na članskem prvenstvu v Škofljah, ki ga je odlično organiziral domači Partizan, je nastopilo 47 igralcev in 20 igralk iz Kopra, Škoflj, Prestranka, Divače, Postojne in Idrije. V ekipnem tekmovanju je zmagal koprski Partizan, ki je v finalu premagal škofjski Partizan z 9:4. Štiri točke za škofje sta osvojili odlični igralci Batagolova in Tehovnikova, ki sta bili v ženski skupini tako rekoč brez konkurence.

V moški skupini je zmagal nepričakovano Jež (koprski Partizan), ki je v finalu premagal Bazileja (Idrijski Rudar) s 3:2. V polfinalu je Bazilej izločil bivšega primorskega prvaka Kumerja z 2:0, medtem ko je Jež nepričakovano premagal glavnega favorita za prvo mesto Mahnet z 2:0.

V tekmovanju moških dvojic sta zmagala Jež in Kavrečič (Partizan

CRDA : DELAMARIS 6:1 (3:0)

V mednarodni nogometni tekmi je CRDA iz Tržišča zaslužno premagal v Kopru moštvo Delamarisa iz Izole. Čeprav so gostje kot člani tretje italijanske lige renomirano moštvo, nismo pričakovali tako visokega poraza. Tokrat so domačini povsem odpovali, zlasti pri streljanju na vrata, saj so zamudili dve 100-odstotni priložnosti. Okrog 600 gledalcev je toplo pozdravilo lepo in učinkovito igro gostov iz Tržišča. Za CRDA sta bila po dvakrat uspešna Ciclita in Ive, po enkrat pa Dalla Rocca in Fontanot. Častni gol za domačine je dal Lukin.

Mala kronika iz naših komun

ROJSTVA

V koprski porodnišnici so rodile: Irma Furlan iz Buj — dečka, Marija Pirjevec iz Dan — dečka, Ana Culibrk iz Pirana — dečko, Lilijana Poleti iz Dvorov nad Izolo — dečka, Dina Petretić iz Komunščice — dečko, Marija Sav iz Ankarana — dečko in dečka, Dragica Kojčanič iz Izole — dečka, Magda Muzafirovič iz Livad — dečko, Gracijela Jurinčič iz Kopra — dečka, Helena Pinter iz Pirana — dečka, Majda Ragostovac iz Kopra — dečko, Jožefa Jović iz Kopra — dečka, Pierina Božić iz Izole — dečka, Danila Korosec iz Hrpele — dečko, Dalija Mikac iz Izole — dečka, Gabrijela Čah iz Pomjane — dečka, Marija Smaglagić iz Kopra — dečko, Ana Marija Mahnič iz Dragone — dečka, Lidija Radonič iz Portoroža — dečko, Mafalda Peroša iz Gažona — dečko, Danica Muženič iz Kopra — dečka, Gabrijela Pahor iz Hrvatnov — dečko, Ivana Maglica iz Golca — dečko.

V postojnski porodnišnici so rodile: Emilija Martinčič iz Cerknice — dečko, Ida Lokar iz Lokavca — dečka, Marija Svab iz Zazida — dečko, Katarina Simič iz Kozane — dečka, Ana Suban iz Sempetra — dečko, Marija Podobnik iz Ilirske Bistrice — dečka, Vilma Bratina iz Vrtovine — dečko, Antonija Vrh iz Gornje Zemone — dečka, Marija Možina iz Brij — dečko, Ivana Sirk iz Višnje.

MALI OGLASI

IŠČEM ZAPOSLETEV v popoldanskih urah v gospodinjstvu. Naslov v upravi »Slovenskega Jadrana«.

PREKLIC

Preključuje vse, kar sva neresnično govorili o Marici Bartulović iz Pirana.

Danica Šmon in Pepca Draksler Piran

Taborniki Primorske pred zahtevnimi nalogami

V nedeljo, 10. marca 1963, so se v Divači sestali člani izvršnega odbora okrajne zveze tabornikov Koper in razpravljali o letošnjem delovnem načrtu in o koledarju akcij ter tekmovanj.

V primerjavi z lanskim programom je letošnji veliko obširnejši in zahtevnejši, ker je sestavljen iz načrtov dela bivših okrajnih zvez Koper in Gorica. Poleg raznih stalnih oblik izobraževanja in vzgoje kadrov so v okrajnem in republiškem merilu predvidene številne akcije in tekmovanja.

Počastitev Dneva tabornikov bo 21. aprila skupna delovna akcija na Vremščici, kjer je predvidena izgradnja taborniško-planiškega bivaka. V organizaciji občinske zveze Idrija bo 4. in 5. maja orientacijski pohod C ekip v okolici Idrije, 26. maja pa se bodo v Sežani med seboj pomerili najmlajši v mnogoboju za medvedke in čebelice. Ob zaključku šolskega leta bo občinska zveza v Novi Gorici organizirala taborniški športni festival. V počastitev 4. julija bo okrajna zveza organizirala večdnevni potovalni tabor od Nanosa in Slavnika na Snežnik. Od 22. do 25. avgusta bo v Tolminu taborniški mnogoboj za A in B skupine, nekaj dni kasneje pa bo v istem kraju republiški mnogoboj za iste skupine.

Poleg teh tekmovanj in akcij bo okrajna zveza poslala 60 članov na tabore bratstva in enotnosti v LR Hrvatsko in LR Bosno in Hercegovino, najmlajši pa se bodo udeležili festivala v Lescah pri Bledu. Kakor vsako leto, bo tudi letošnja reprezentanca sodelovala na republiškem orientacijskem pohodu na Kočevskem, na Poljskem pa bosta Jugoslavijo zastopali enoti iz Divače in Izole.

Delovni načrt je vsekakor obširen, vendar izkušnje povedo, da so znali taborniki našega okraja vedno premestiti težave in še tako obširen in zahteven program zadovoljujoče izvesti. Kljub tem

izkušnjam in izredno dobri volji pa vlada letos v taborniških vrstah določen pesimizem, ker pičlo odmerjena sredstva ne bodo zadostovala, da bi lahko izvedli posamezne akcije in tekmovanja, kot je bila stalna praksa. Letošnja finančna sredstva so taborniška vodstva prisilila, da so se morala odreči množičnosti, kar je proti vsem statističnim in programskim načelom organizacije. Upanje je, da bodo odločilni forumi z večjim posluhom razumeli potrebe neke organizacije, ki je vsa ta leta požela vidne uspehe pri vzgajanju mladega rodu v socialističnem duhu in se kot taka uveljavila ne samo v okraju ampak v republiki in zvezi.

R. Š.

Ugodnejše perspektive za izolske jadralce

Na občnem zboru izolskega Jadranskega kluba Bura so ugotovili, da se obetajo klubu boljši časi. Komuna je pokazala nekaj več razumevanja za

Jadrani šport in Jadranci bodo dobili nujno potrebne klubske prostore v ribarnici. Vse kaže, da jim bodo tudi dodelili nekaj sredstev za organiziranje propagandne regate za Jadrance razreda Snipe. Ta propagandna regata bi bila v juniju ob Istrski obali in bi na njo povabili vse Jadranske klube v Jugoslaviji.

S tem je seveda rešen le del problema Jadranskega kluba. Zaradi pomanjkanja sredstev za nove objekte in za obnavljanje starih so lani zašli v tak položaj, da so bili tik pred tem, da bi razpustili klub. Teoretični načrt je namreč z uspehom opravilo 36 mladincev, klub pa jim ni mogel nuditi objektov, da bi se še praktično izpopolnili. Na občnem zboru so v zvezi s tem predlagali, da bi se klub tesneje naslonil na turizem, kajti občina žal nima toliko sredstev, da bi lahko pokrili vse potrebe. Sodelovanje s turizmom si zamisljajo tako, da bi tužim in domačim turistom omogočili izlete na morje z jadrnicami. Prilobljena sredstva pa bi uporabili za vzdrževanje objektov in sem pa tja tudi za nakup kakega novega objekta, saj si je brez kvalitetnih jadrnic nemogoče zamisliti večje športne uspehe.

Krvodajavci

GOSPODINJE IZ PIRANA: Marija Černoga, Marija Lovrič in Marija Novak.

ISTRAMETAL PIRAN: Franc Kovarčič in Savo Vuletič.

KZ LUCIJA: Peter Jankovič, LUKA KOPER — POSLOVALNICA PIRAN: Julijana Bočina.

MEHANOTEHNIKA — OBRAZ PIRAN: Julijan Bernardi, Ferdinand Guzej, Frida Kosar, Jakob Starč, Suzana Valussi in Marija Veljak.

MODNO KROJASTVO PIRAN: Dino Belac in Dušan Jerman.

OBNOVA IZOLA: Rudolf Bozi.

RUDNIK SEČOVLJE: Ivanka Burub, Franc Ambrožič, Tone Hribar, Roman Kolbi, Franc Planinšek, Leopold Pujelj, Konstantin Sinkovič, Anton Zvonar.

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN: Jože Saggadin.

SREDNJA ŠOLA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE PIRAN: Marija Brelih, Marija Ček, Minka Maček, Vida Močnik, Anica Nemančič, Mira Novakovič, Erna Potončnik.

ZAVOD ZA INVALIDE PIRAN: Jože Božić, Ivan Cerut, Ivana Crast, Jože Golob, Jožica Kranjc, Albin Novak, Ana Valenta in Jožica Vels.

11., 12., 13., 14. in 15. marca 1963 so se prijavili v transfuzijski postaji v Izoli kot krvodajalci:

DELAMARIS: Brane Homovec.

ELEKTRO PIRAN: Ivan Vrenjak.

GOSPODINJE IZ PIRANA: Vera Ličen, Ivanka Matek, Angela Peternej, Slavica Tomšič.

GRADIS KOPER: Jože Meško.

HOTEL METROPOL: Zlata Kiselak.

JUSTIN PAVEL: Tone Gregorič, Jakob Stukelj.

KMETIJSKI KOMBINAT KOPER: Marjan Pucer.

KOLONIALE PIRAN: Otilija Kolenc.

LADJEDELNICA: Roman Bačnar, Lilijana Bajec, Rado Bizjak, Marjan Božić, Karlo Carič, Vjekoslav Dobrinčič, Ivan Duič, Josip Geržič, Jože Kuc, Alojz Leban, Egidi Maraz, Franc Miklavčič, Edvard Petrič, Leopold Peric, Vinko Petrič, August Petrinja, Rajko Prodan, Martin Pučič, Roman Rakar, Feručin Radešič, Alojz Ribolica, Silvo Ribolica, Hasim Sivič, Anita Sinkovič, Marjan Sinkovič, Zeljko Slavik, Slavko Terčon, Emil Vuk, Roman Zagar.

MEHANOTEHNIKA IZOLA: Jože Lampe.

OBLO IZOLA: Stanko Grillanc, Davorin Rešič.

OBLOGA LJUBLJANA: Franc Fujan, Marjan Fujan.

ONZ KOPER: Albin Krkoč.

OTROŠKI VRTEC PIRAN: Antonija Senčar.

OBRTNO PODJETJE PERLA PIRAN: Estera Babič, Elza Brezovec, Konrad Meznarič, Stanko Milčič, Daroslav Pegan, Rinaldo Peroša, Giorgina Spadaro, Peter Titoncel.

PREDAR PORTOROŽ: Vojko Ličen.

RUDNIK SEČOVLJE: Ferdinand Malus, Anton Martinčič, Marcel Novak, Alojz Spelič, Anton Umer, Anton Zvonar.

SOLINE PIRAN: Stanko Camlek.

SLAVNIK KOPER — POSLOVALNICA PIRAN: Danica Gorela.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE GROSUPLJE: Hasan Kapič, Viktor Kočet, Matija Radmič, Jože Rus, Bajro Sakonovič, Tomo Vusič.

SREDNJA VZGOJITELJSKA ŠOLA PIRAN: Mara Geršak.

STANOVANJSKA SKUPNOST PIRAN: Ivan Marc, Ivan Mišček, Emil Starman.

TRGOVSKO PODJETJE »DELIKATESA« PIRAN: Jožica Zagar.

TOMOS KOPER: Božo Jerkovič, Janez Kovarčič, Franc Kreže in Mirko Plemenitaš.

TURISTIKNA AGENCIJA PRIMORSKE: Stanka Urleb.

ZACIMBA PORTOROŽ: Danica Ceglar, Jože Černe, Marija Medved, Marija Stibilj, Mimica Smid, Ivanka Suster.

ZAVAROVALNICA PIRAN: Marija Brajko, Marija Colner, Lilijana Seržan.

ZAVOD ZA GLUHONEMO MLADINO PORTOROŽ: Terezija Bajec, Miran Bržan, Stanko Grmek, Vlasta Iskra, Zdenko Medveš, Martina Pavšič.

Klavdijo Pazanin

POROKE

V Kopru so se poročili: Aleksandra Dodič, uslužbenka iz Kopra, in Anton Sluga, uslužbenec iz Kopra; Marija Bučar, kuhinjska pomočnica iz Bošadnega, in Ljudvik Srebotnik, avtomobanik iz Kopra; Erminija Peroša, delavka iz Kopra, in Tranquilo Jakomin, delavec iz Boninov; Nadja Vatovec, frizerka iz Kopra, in Rugej Medved, mesar iz Rižane; Gracijela Longar, gospodinja iz Kopra, in Roman Vižintin, mizar iz Spodnje Škofije; Ana Marija Bonin, delavka iz Pridvora, in Sergij Knez, delavec iz Pridvora.

V Ilirskobistriški občini so umrli: Ivana Biantič, gospodinja iz Harij, stara 71 let; Katarina Benigar, družinska upokojenka iz Ilirske Bistrice, stara 82 let.

V koprski občini so umrli: Franciška Zigon, družinska upokojenka iz Kopra, stara 78 let; Marija Beninič iz Markonov (Buje), stara 73 let; Marija Ratoša iz Bertokov, stara 81 let.

V Ilirskobistriški občini so umrli: Ivana Mizgur, gospodinja iz Kosez, stara 67 let; Darinka Dekleva iz Zazelske, stara 6 mesecev; Ivan Kakič, kmetovalec iz Fabcov, star 75 let; Jože Valenčič, kmetovalec iz Novokračin, star 58 let.

SMRTI

Jadran

Urejuje uredniški odbor Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradak. Izdaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru. Canarjeva 1, telefon 21-470. Posamezen izvod 20 din. Letna naročnina: 800 din, za inozemstvo 2.200 din ali 3,5 amer. dolarja. Bančni račun 602-11-181 pri podružnici NB Koper. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Stavek in kilešje tiskarne CZP Primorski tisk Koper. Uskano na rotaciji tiskarne CZP Ljudska pravica Ljubljana.

Obeta se nam še sedmi Koper?

Koliko Koprov bomo imeli, to je vprašanje, ki ga slišimo ob projektiranju koprskih zazidalnih okolišev. Res imamo že zdaj kar šest Koprov: staro mesto, Skocjan, Polje, Semedelo, Podmarkovec in Salario, sredi med njimi pa praznino. Kakor vse kaže, se nam obeta še sedmi Koper. Nastal naj bi pri novi tovarni podjetja Iplas. Res je, da nastajajo ponekod po svetu tako imenovane »satelitske« mesta, vendar le okoli velenosti, ki se zaradi svoje preobsežnosti že duše. Koper še ni tako velenost in verjetno nikoli ne bo.

Tisti občani, ki jim je do tega, da bi postal Koper kolikor mogoče čedno mesto, naše upravno, gospodarsko, prometno in kulturno središče, si žele zaokroženosti, v kateri izven parkovnih nasadov ne bi bilo praznin. Razen tega ustvarja raztresenost vrsto ne-

všečnosti, med katerimi niso najmanj neprijetne vožnje in stroški, katere povzročajo in s tem občutno podražujejo stanovanja. Že enkratna vožnja iz »predmestja« v mesto na delo in s dela terja na osebo okoli 1100 din na mesec, kjer se vozita dva ali trije, narastejo izdatki že v lep znesek. V mesto pa se je treba voziti tudi v trgovine, kino, urade itd. Vedno ni mogoče hoditi peš, posebno ne ob deževnih dneh.

Zaradi tega bi bilo želeli, da bi naši urbanisti Koper manj »raztegovali«, zlasti pa naj ne nastal še sedmi Koper tam kje pod Strminom ali celo pri Ankaranu. Končno bi občani tudi že radi videli urbanistični načrt. Ob ljubljeno je bilo, da bo osnutek na ogled v začetku letošnjega leta in bodo o njem spregovorili strokovnjaki na predavanjih. Če se bo to zgodilo šele tedaj, ko bo

načrt dokončen, bo brez haska, saj ne bo nihče več mogel nič spremeniti. V Ljubljani n. pr. pokažejo občanom vsak del urbanističnega načrta že ob prvem zasnutku in o načrtih govore potem na zborih volivcev. Tako je tudi drugod.

R. G.

DOBRA OPORA IZOLSKEMU TURIZMU

Nedeljski občni zbor Turističnega društva v Izoli je ob poročilih o dejavnosti v preteklem obdobju očitno izpričal, kako je naraščajoča dejavnost društva v čedalje večjo oporo pri turističnem razvoju v izolski komunici. Društvo, ki šteje nad 250 članov, sicer ne more finančno posegati v materialne pogoje za razvoj turizma, pač pa se društvo kot celota, posamezne komisije in skupine članov prizadevno lotevajo problematike. Skrbno proučujejo, kako bi to in ono v komunici tako uredili, da bi ugodno služilo napredku turizma. Posebno si člani društva prizadevajo, da bi postala Izola čedalje lepša in vnanje mikavna za domačega in tujega turista. Ob proučevanju problematike postavlja društvo na občini, investitorjem in zlasti trgovini in gostinstvu spodbudne predloge za urejanje najrazličnejših vprašanj.

Z OBČNEGA ZBORA TURISTIČNO-OLEPŠEVALNEGA DRUŠTVA V IZOLI

Več tujih kot domačih turistov

Nagel porast nočnih tujih gostov in rahlo nazadovanje domačega turizma osnovni značilnosti turističnega gospodarstva izolske občine v lanskem letu — Premajhna zasedba počitniških domov terja ukrepanje

V nedeljo je bil v Izoli občni zbor Turistično-olepševalnega društva. Iz poročila predsednika društva dr. Branka Furjana je bilo ugotoviti, da se tudi v Izoli razvija turizem. V letu 1962 je bilo nočnih tujih gostov kar 7.590, kar je za 146 odstotkov več kot v letu 1961, nočnih domačih gostov pa je bilo 22.637, kar pa je za 26 odstotkov manj kot v letu 1961. Znižanje nočnih domačih gostov je pripisovati

predvsem skrajno slabi zasedbi počitniških domov in je bila povprečna zasedba v lanskem letu le 55 dni. Občni zbor je analiziral vzroke slabega obiska domačih gostov in ugotovil, da dopuščajo predpisi gospodarskim organizacijam, da regresirajo del stroškov letnega dopusta svojim delavcem, vendar so to možnost izkoristile le redke gospodarske organizacije.

TURISTIČNI DELAVCI V ILIRSKI BISTRICI SO SKLENILI

dohiteti zamujeno

Turistično društvo v Ilirski Bistrici ni doslej napravilo skoraj nič drugega, kot da je od svojih članov pobralo članarino. To so pred kratkim ugotovili na razširjeni seji novoizvoljenega upravnega odbora turističnega društva ilirskobistriške občine. Novi odbor si je zastavil širokopotezni program dela za leto 1963. Pri podjetjih, ki utegnejo imeti od turizma posredno ali neposredno korist, bodo poskušali zbuditi zanimanje. Tako bi kazalo za kak dan zadržati v Ilirski Bistrici goste, ki so namenjeni proti Reki in Opatici. Takšen namen pa je seveda tesno povezan z ureditvijo parkirnih prostorov. Če bi se ustavilo v Il. Bistrici samo 10 odstotkov gostov, ki se vozijo proti Reki, ne bi vedeli, kam postaviti vozila. Sklenili so, da bodo pred gostinskimi in trgovskimi prostori uredili parkirne prostore. Pri-

šli pa so tudi na misel, da bi Svinščake uredili v turistično naselje.

Turistični problem ni vroč le ob parkirnih prostorih, pač pa tudi drugje, tako na primer pri pošti. Telefonsko zvezo z Ilirsko Bi-

strico je mogoče dobiti samo do 19. ure, kasneje je nemogoče, ker pošta pri teh turističnih prizadevanjih doslej ni sodelovala. Načrt predvideva tudi ureditev in popravilo cest, namestitev potokazov itd.

Hrana naj bo kvalitetnejša

Obrat družbene prehrane ljubljanske Mesne industrije »Emona« v Koprju je izvedel med svojimi abonentov, da bi zvedel za želje in pripombe. Anketirali so 188 abonentov (od vseh 260, kolikor se jih hrani v menzi). Najopogostejše pripombe gostov so bile, naj bi bila hrana kvalitetnejša, bilo naj bi več zelenjave, pečiva in kompotov. Pritoževali so se, da so prostori pozimi pre malo ogrevani in predlagali, naj bi uprava postavila ob točlini miza stalno delovno moč, streženo osebo pa naj bi imelo pravilnejši odnos do gostov. Želja večine je še, da bi bil kruh vsak dan svež in da bi serviral hrano na pogreth krožnikih. Prav gotovo je upoštevanja vreden še predlog, naj bi izvolili svet abonentov, ki bi bil upravi v pomoč.

Na določna vprašanja v anketi pa so odgovarjali abonent tako: 181 jih je za to, da bi bila dva ali več menijev, 131 želi, da bi obrat postal restavracija, 170 abonentov je mnenja,

da bi bilo bolje, če bi bile cene enotne in bi imeli stalni abonentni popust. Kar zadeva način plačevanja, je 72 abonentov za uvedbo denarnih bonov, 145 gostov pa želi, da bi ostali kot plačilni bloki, hrano po naročilu pa bi plačevali v gotovini. Sicer je večina gostov (137) za to, da bi bili pri vratih in na mizah ceniki. Za delitev hrane za ves dan se je izreklo 115 gostov, za enolončnice je navdušenih 138, za večjo izbiro malice pa 105. Z dosedanjim načinom postrežbe je zadovoljnih 144 gostov, še več (146) pa je prepričanih, da so na mizah potrebni popolnoma sveži prti. Vsekakor so vse to koristni predlogi, za katere bi bilo prav, da bi jih uprava čimprej upoštevala.

Med anketiranci so izžrebali tri nagrade, in sicer bodo dobili Dario Markezlić (Koper, Cevljarska 20) 30 brezplačnih kosil, Zora Kumar (Koper, Trg revolucije 1) 20 brezplačnih kosil in Majda Watzak (Koper, Nova ulica 2) 10 brezplačnih kosil.

DOVOLJ DELA ZA INŠPEKCIJE V ILIRSKI BISTRICI

Občutne kazni za malomarnost

Na ilirskobistriškem področju vrsta podjetij in zasebnih obrtnikov grobo krši predpise s področja blagovnega prometa ali pa z njimi niso seznanjeni. Tržna inšpekcija je namreč ugotovila, da je dobilo gospodarsko sodišče lani 28 ovadb. V minulem letu so bile zaradi tega gospodarske organizacije in njihovi odgovorni ljudje kaznovani z globami v višini 2.006.000 din. Zaradi malomarnega poslovanja s pitano živino so bile podjetjem odvzete premije in skupnem znesku 2.084.700 din. Vrh tega je bilo s sodbo okrožnega gospodarskega sodišča v Koprju preskrbovalnemu podjetju Snejnik odvzetih 1.627.968 din.

Podobno nebržnost je opaziti tudi pri kvaliteti alkoholnih pijač. Zaradi neustreznosti so odvzeli 7683 litrov vina in skupni vrednosti 2.304.900 din. Če bi izločili iz prometa še tisto vino, ki so ga bili predlagali za izločitev, bi se znesek izrečenih glob dvignil skupno na 10.524.982 din.

Ti podatki nam zgovorno pričajo, kakšno je poslovanje nekaterih ilirskobistriških podjetij in zasebnikov.

Jože Kenc

MOŽNOSTI REKREACIJE ZA NAŠE DELOVNE LJUDI

Počitniški domovi niso izkoriščeni

Na območju piranske občine je 110 počitniških domov, lani pa jih je poslovalo 114. Nekateri teh domov so v izgradnji, pet domov pa je za otroke. Od teh 110 domov posluje v lastnih stavbah nekaj več kot polovica (58%), ostali pa v najetih ali v kombiniranih.

Značilnost počitniških domov v piranski komunici je, da imajo v glavnem majhno kapaciteto, saj imajo le osem domov 80 ali več ležišč, 16 domov ima 50 ležišč in 35 domov manj kot 35 ležišč. Tekoče vodno ima samo 18% vseh sob, lastne kuhinje pa ima samo 76 domov.

Kapacitete prav vseh počitniških domov pa še daleč niso bile izkoriščene in celo v sezoni niso bili vsi prostori v počitniških domovih zasedeni. Večina domov pa je odprta — ne pa tudi zasedena! — od

15. junija do 15. septembra. Glavni vzroki za neizkoriščenost počitniških domov so njihova razdrobljenost, slabe usluge, premajhne razlike v cenah v sezoni in v ostalih mesecih in pomanjkanje organiziranega informiranja o prostih kapacitetah.

Zato letos predvidevajo nova določila v pravnih statutih počitniških domov, ki naj bi postali samostojne ekonomske enote, njihovi delovni kolektivi pa naj sami upravljajo in gospodarijo. To je tudi edini način, da bodo kolektivi v domovih posvečali večjo skrb boljšim in cenejšim uslugam. Počitniški domovi istega področja naj bi imeli svoje skupnosti, kot je to primer v Fiesi. V okviru teh počitniških skupnosti bi bilo mogoče tudi organizirati dobro informativno službo o prostih ali zasedenih kapacitetah, o možnostih raz-

vedrila, kakor tudi recepcijsko službo in komercialno propagando.

Če bi počitniški domovi odpravili vse pomanjkljivosti, ki so ovira za njihovo večjo privlačnost, bi bili sposobni sprejemati tudi inozemske skupine. Posebno ugodno bi to bilo, če so v bližini hotelskih podjetij, s katerimi bi se počitniški domovi vezali pogodbeno.

Poslovanje počitniških domov pa bi lahko podlajšali, če bi izvensesonske dopuste delovnih ljudi še posebno stimulirali s posebnimi regresi in drugimi ugodnostmi. Na ta način ne bi bili počitniški domovi samo več zasedeni in bolj izkoriščeni, ampak bi prili na račun tudi člani manjših delovnih kolektivov, ki nimajo svojih počitniških domov in se čutijo zato pogosto prikrajšane.

Z občnega zbora Turističnega društva v Postojni

Z OBČNEGA ZBORA TURISTIČNEGA DRUŠTVA POSTOJNA

Blesteča perspektiva za leto 1963

Novi koprski okraj združuje skoraj vse glavne tipe turizma: alpskega, ki je v Bovecu, obmorskega in izletniškega. Pred kratkim je imelo Turistično društvo Postojna svoj občni zbor. Pregledali so hibe in uspehe v lanskem letu. Uspehov ni malo. V lanskem letu je obiskalo Postojnsko jamo 281.089 gostov, od tega je bilo kar 144.215 inozemskih turistov. Vrh tega je praznovala Postojnska jama 12. avgusta 1962 svojevrsten praznik. Tega dne je namreč obiskal jamo 5-milijoniti gost.

Turistično društvo si je lani priborilo svoje društvene prostore in v njih uredilo informacijsko pisarno. Z

graditvijo novega hotela pa nameravajo postaviti temelje tudi bolj stacionarnemu turizmu.

Lanskoletna turistična bilanca je vsekakor pozitivna, vendar bodo lahko kos naraščajočemu prometu le tedaj, če bodo hitreje dvignili kakovost turističnih uslug, zlasti v hotelih in restavracijah — ter spodbudili k sodelovanju tudi druge gospodarske panoge, ki imajo od turizma tudi bolj posredne koristi.

ZA HITREJŠO MENJAVO BLAGA

Komisija za tržaški in goriški regionalni sporazum pri okrajnih gospodarskih zbornicah je začela skrbno proučevati vse pogoje, ki kakorkoli vplivajo na blagovno menjavo v okviru obeh regionalnih sporazumov. Med drugim so na zasedanju v preteklem tednu ugotovili, da se sicer blagovna menjava zadovoljivo razvija, da pa se pojavljajo različne težave, ki ovirajo še naglejši razvoj. Težave se kažejo zlasti pri prevoznih na obmejnih blokih, zlasti v Fernečih in na Skofijah. Ker tržaška carinska uprava tu nima tehnično urejene službe, nastajajo težave v odprmi blaga, ki bi sicer lahko prišlo do kupca neprijemno hitreje. Gre torej za zdržek tehniškega značaja, ki ga bo treba odstraniti, da bo mogla blagovna menjava potekati hitreje in bi se tako v določenem smislu pocenili tudi transportni stroški, ker bi namreč odpadla izguba časa.

ZVVI ILIRSKOBISTRIŠKE KOMUNE

Invalide na ustrezna mesta

Pred kratkim je imel občinski odbor ZVVI ilirskobistriške komunice redno letno konferenco. Na njej so ocenjevali težave preteklega leta in si skušali očrtati tudi delo v letošnjem letu. Med vsemi vprašanji je bilo bržkone najbolj boleče vprašanje zaposlovanja invalidov NOV. To je pokazala tudi razprava. Ponekod so nameščali invalide na popolnoma neustreznih delovnih mestih. Nekje so nekega invalida namestili kot nočnega čuvarja, ponekod pa so invalide tudi odpuščali, češ da niso dosegali zadovoljive delovne

storilnosti in podobno. Na konferenci so sklenili, da bodo opravili revizijo vseh tistih delovnih mest, na katerih so zaposleni invalidi. Za to delo so imenovali posebno komisijo.

Lani je bila organizacija ZVVI v Ilirski Bistrici dokaj aktivna. Njena aktivnost se je odražala pri reševanju stanovanjskih vprašanj invalidov, prekvilifikacij, družbeno političnem udeleževanju itd. Na kraju so izvolili 11-članski odbor ZVVI in tričlanski nadzorni odbor.

jk

Prisrčen sprejem v Sežani

vzgojo in izobrazbo. Lepo število teh mladih ljudi je s pomočjo štendišip je končalo srednje ter strokovne šole ter so zdaj že v proizvodnji.

Letos pa je končalo študij prvih pet visokošolskih štendišipov ter dobilo diplome. Petim mladim diplomantom je pretekli teden predsednik ObLO Sežana Stane Lavrenčič priredil v Sežani prisrčen sprejem, ki sta se ga udeležila tudi sekretar občinskega komiteja Lado Mahnič in predsednik občinskega odbora SZDL

Miro Jelerčič. V vedrem in iskrenem razpoloženju so mladi diplomanti, ki zdaj z visoko strokovno kvalifikacijo stopajo v poklicno življenje, izmenjali misli in svoje poglede z vodilnimi funkcionarji sežanske komunice. Komunici in vsem njenim občanom pa se je za ljubezen in skrb, ki so je bili deležni ti mladi ljudje, iskreno zahvalil diplomant Stane Čehovin, zagotavljajoč, da bodo na svojih delovnih mestih zastavili vse sile za dober in lep razvoj sežanske komunice.

Z OBČNEGA ZBORA REZERVNIH OFICIRJEV V KOPRU

Skrb za vzgojo občanov

V glavni dvorani koprškega gledališča je bil preteklo soboto dobro obiskan občni zbor rezervnih oficirjev. Iz poročila predsednika Lada Lapanja in žive razprave povzemamo, da si je društvo v preteklem obdobju prizadevalo, da bi v kar največji meri s predavanji in filmi ter drugimi aktivnostmi posredovalo svojim članom in sploh vsem občanom potrebno vzgojo z vojaškega področja, civilne zaštite itd. Zanimanje za prizadevno akcijo rezervnih oficirjev je bilo precejšnje, saj je 21 predavanih obiskalo nad 1500 občanov. Aktivni pa so bili rezervni oficirji tudi na drugih področjih, zlasti na športnem, kjer so organizirali vrsto raznih prireditev in tekmovalij. Udeležili so se tudi republiškega športnega tekmovanja ter si ondi osvojili pokal. Letos bodo ob svojem že ustaljenem vzgojnem delu poskrbeli tudi za kar najlepši potek številnih

TURISTIČNA TAKSA V ILIRSKI BISTRICI

Občinski ljudski odbor pa Turistično društvo si na vso moč prizadevata, da bi se v ilirskobistriški komunici razcvetel tudi turizem, za katerega je nekaj prav lepih pogojev. Med drugim so letos pravočasno rešili vprašanje turistične takse. Po sklepu bo znasla turistična taksa v glavni sezoni po 80 din na dan, sicer pa 50 din dnevno. Turist, ki se bo v komunici mudil več kot 30 dni, po tem času ne bo več dolžan plačevati takse. Turistične takse pa sploh ne bodo plačevali otroci in invalidi

Zanimiva najdba pri Piranu

Našim ribičem se je pri lovu v bližini Pirana večkrat raztrgala mreža. Ker se je to dogajalo vedno točno na istem mestu, so postali pozorni. Ugotovili so, da leži na dnu morja potopljena ladja, nihče pa ni vedel, kakšna in čigava naj bi bila.

S pomočjo dveh ribičskih ladij in sodelovanjem potapljača so to ladjo dvignili in jo zavlekli na suho v ribolovni obrat, kjer so preiskali in temeljito »sečeli«. Gre za močnejšo pretopljena ladjo, ki je imela vgrajena dva motorja in dva ladijska vijaka. Ker je

imela na krmi montiran protiletalski mitraljez, je jasno, da je pred potopitvijo služila v vojne namene. Ladja je bila skoraj razpolovljena, iz česar se da sklepati, da je dobila polni zadetek granate ali bombe. Vsi komentariji in domnevanja so si enotni v tem, da je to ena tistih ladij, ki so jih Nemci zaseli v piranski luki, jih oborožili in uporabili v vojne namene. Tudi ostanki posadke (kost), ki so bili v trupu ladje, potrjujejo to ugotovitev, saj se na tem področju ni potopil noben partizanski plovni objekt. Nekateri se celo spominjajo, da so zavetniki prve dni meseca aprila leta 1945 bombardirali nemške ladje tudi na odprtem morju, kamor so se le-te zatekle pred ogroženim pristaniščem v Piranu, ter da je tudi ta ladja ena od tistih, ki so bile takrat zadete.

Ker je rja temeljito opravila svoje, bo ves dobjeni material za odpad.

(NAŠ GLAS, 2/1963)

Cres - biserni otok

Vse skupaj se je začelo pred dobrimi štirimi leti, ko sta se vrnila iz jutrarnega ribarjenja Božo in Lovro Tomaš. Tega dne z ribami nista imele sreče, zato sta naložila nekaj školjke, ki jih je bilo na njenem lovišču vse polno. Iz njih so napravili doma pojedino, ki pa bi se skoraj žalostno končala. Gospodinja Karmeli je med zobmi nekaj zaškrbalo. Skoraj ustrašila se je. Iz ust je vzela »kamenček« in ga pokazala možu. Mož ga je vrte med prsti in gledal proti svetlobi, naposled pa si ni mogel kaj, da ne bi rekel: »To so biseri!« Pregledali so preostale školjke in v njih našli še deset podobnih biservov. Naslednjega dne sta se Božo in Lovro Tomaš spet odpravila po školjke. Pregledali so jih in spet so našli isto: vse polno pisanih biservov. Gospodinja jih je nesla pokazat zlatarju, da bi jih ocenil. Možakar si jih je ogledal in

dejal: »Vrzite to nazaj v morje. To ni vredno niti počenega groša!« Na bisere niso bili odtelji več pozorni in stvar bi šla v pozabo, ko ne bi pred kratkim na italijanski ligurski obali odkrili podobnih biservov. Strokovnjaki so jih precej dobro ocenili, italijanski tisk je pa zadevo precej napihnil. Odkritje so izrabili za turistično propagando, kraj so označili kot »raj« za podvodni ribolov. Mar ne bi kazalo napraviti nekaj podobnega tudi pri nas? Tako bi utegnil postati Cres naš »biserni otok«.

SEDMO JAPONSKO VELEMESTO

Japonska je dobila svoje sedmo mesto z več kot milijon prebivalci. Imenuje se Kita-Kin-Siu. Mesto bo nastalo 1. aprila, ko bodo združili v celoto pet mest. Število prebivalcev: 1.038.026, površina: 452 kvadratnih kilometrov.

Postojna je že hudo star kraj. Prvi naseljenci so bili Rimljani, ki so postavili na Soviču kastel Arae Postumiae. V 13. stoletju so si postavili na Soviču grad

Tovarna trt v Vrhpolju

Prebivalci Vrhpolja na Vipavskem se ukvarjajo s precej nenavadno domačo obrtjo, s cepljenjem trt. Ta obrt ima v tem kraju že dolgo izročilo. Svoje dni so cepili trte skoraj v vsaki kmečki hiši in jih nato prodajali po Istri in skoraj vsem Slovenskem Primorju. Cepljenje so silili v kmečkih hišah. Ob stenah so položili zaboje z vlažnim žaganjem, v katere so potaknili pravkar cepljene trte. V primerni temperaturi so cepilne pognale. Po osvoboditvi so cepljenje trt modernizirali. Zgradili so delavnico za cepljenje trt in silnico z ogrevalnimi napravami. Omislili so si tudi tri cepilne stroje in trsnico. Tako se je domača obrt razrasla v sodoben obrat kmetijsko-vinarske zadruge Vipava.

Pred kratkim so ravno pričeli s cepljenjem trt. Za potrebe obnove vinogradov v Slovenskem Primorju in Hrvaški Istri bodo nacepili 650.000 žlahtnih trt na podlago Kober. Proizvodni proces je organiziran kot v tovarni. Delo se

BAROČNA PLASTIKA V VIPAVI

Razmeroma majhen trg Vipava se ponaša z mnogimi znamenitostmi, med drugim tudi z baročnimi plastikami. Kamnite baročne kipe, ki so bili poprej v zaščitenem parku, so lani ob urejanju trga in parka postavili na podstavke ob kamniti ograji. Plastike rabijo sedaj mladim za klopi, čeravno je v parku precej lesenih in udobnejših klopi z naslanjaji

Strogo zaupno

VOHUNSKA ZGODBA IZ II. SVETOVNE VOJNE

Moram vam povedati, da se preiskovalci zakonskih prestopkov dele na »kriminaliste«, »gospodarstvenike« in »seksualiste«, to se pravi, da se specializirajo za preiskovanje kriminalnih, gospodarskih in seksualnih prestopkov. Bahmetejev je spadal med precej redko vrsto preiskovalcev — zagledal se je v gospodarski kriminal. Vedno je bil zatopljen v kupe računskih dokumentov in kolone knjigovodskih beležk, otipaval je mojstrsko zamegljene račune in knjigovodske trike in s profesionalno izostrenim čutom odkrival nezakonite zveze in kombinacije. Bahmetejev je delal kot zanesenjak in ni poznal utrujenosti.

Tistega jutra, o katerem vam želim pripovedovati, se je kot vedno zabulil v fascikle in brodil po kupih knjigovodskih dokumentov. Mahoma je zavonil telefonski zvonec. Bahmetejev je dvignil glavo in vzel slušalko.

»Halo!«

»Rad bi govoril s tovarišem Bahmetejevim.«

»Pri telefonu. Kdo je tam?«

»Tukaj je vaš nekdanji klient. Sergej Petrovič... Z eno besedo: krivec. Za vas imam nujno stvar, ki je velikega državnega pomena.«

»Kdo je tam?« je strogo vprašal Bahmetejev. »Ničesar ne razumem. Kakšen krivec?«

»Bojim se, da se me več ne spominjate, minilo je že precej časa. Tukaj Zora Hlajstik, menda se ga še spominjate... Pri vas sem bil zaradi tatvine morskih mačk v Mehtorgu (trgovina s kožuhovino, op. prev.)... Star znanec, če lahko tako rečem...«

Bahmetejev se je spomnil in dejal svojemu »klientu«, naj pride. Kmalu zatem se je na pragu njegove pisarne pojavil človek srednje rasti, v hlačah nedoločljive barve in s kapo iz jelenje kože.

»Vaš priimek?« ga je poslovno vprašal Bahmetejev.

»Funtikov,« mu je prišlec ročno odgovoril. »Ljudje mi pravijo Zora Hlajstik, po očetu in po mami pa sem — Funtikov, Markel Ivanovič.«

»Spominjam se,« je dejal Bahmetejev zamišljeno in sam sebi pokimal. »Sedite. Kaj vas žuli?«

Funtikov je sedel prav na rob stola, pogladil kapo, ki jo je imel na kolenih in zaskrbljeno vprašal:

»Koliko časa imate?«

»Poslušam vas,« je dejal preiskovalec pozorno, vendar poslovno.

»Prišel sem zaradi svoje stroke,« je začel pripovedovati Funtikov. »Če se morda še spominjate, sem po svojih kvalifikacijah žepar; iz tega poklica še nisem fluktuiral. V tisti cirkus s krznom sem padel po naključju. Nagovorili so me in me premamili. To mi je bilo prav tako potrebno kakor ribi dežnik... Jaz imam, Sergej Petrovič, zlate roke in mi ne bi bilo treba iti na tiste krznenice limance. Zamehurili so me za pet let s strogim delom. Odsedel sem tri leta, bil sem pomiloščen zaradi udarniškega dela v zaporu in se vrnil k svojemu staremu poklicu.«

»Žeparskemu?«

»Da. Bilo bi neumno, ko bi vam to pripovedoval, če ne bi bilo večerajšnega dogodka na Beloruskem kolodvoru. Zdi se mi, da vas moram o tem obvestiti. Vam lahko pripovedujem po vrsti?«

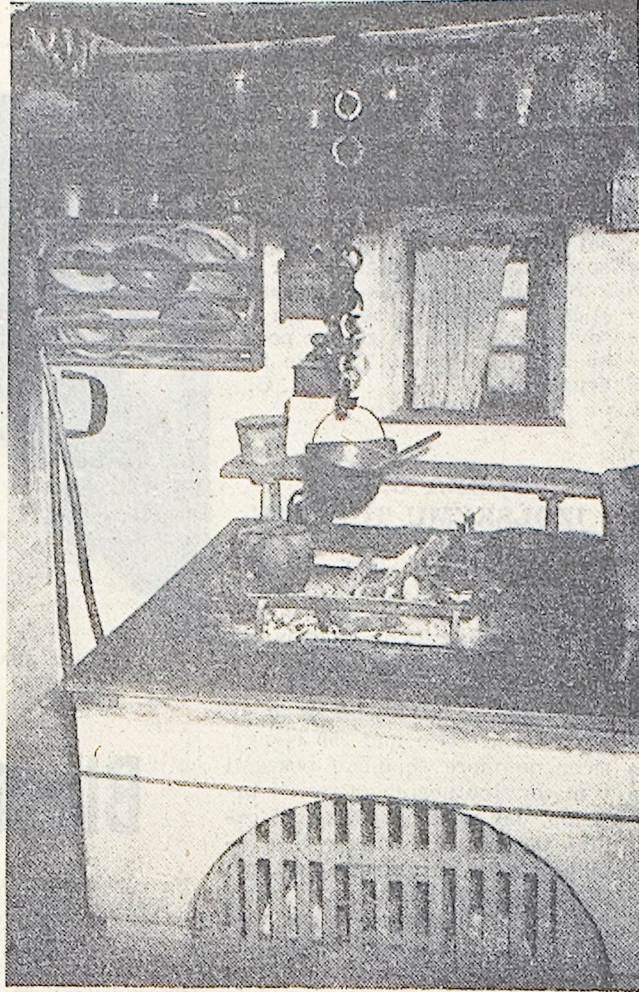
»Lahko,« je odvrnil Bahmetejev in ga z zanimanjem poslušal.

»Včeraj sem prišel delat na Beloruski kolodvor malo pred odhodom mednarodnega vlaka Moskva—Negorelo: eleganten vlak, inteligentna publika, dame s pajčolani, inozemski kovčki. Resnici na voljo — kovčki ne spadajo v moj rajon. Pridem torej na peron, zvonec zadržal drugo, dirnaja, potniki se poslavljajo, dame že jemljejo iz torbic robčke, nosači mlatio napitnine, lokomotiva sika... Skratka — bliža se moj čas. V tem hipu je že prepoznal, da bi si izbral žrtve. Jaz sem si že prej napravil piko nad enim kailnom — bil je tujeec, — steklo na očesu, rokavice. Eleganten gospod. Prišel je kakih pet minut pred odhodom vlaka. Spremljal je nekakšnega tipa in mu hotel nekaj stisniti v roko, pa mu ni uspelo. V gneči pred mednarodnim vlakom sem se mu prilepil od strani, med prste sem stisnil nabrušen kovanec in — žek — mu izrezal zadnji žep. Potem sem se, Sergej Petrovič, precej brezbrizno sprehajal, popihati jo na vrat na nos je lahko škodljivo. V drugo je zavonil, vlak se je premaknil, jaz pa sem vzel kurs in izplaval na trg. Odsel sem seveda v kavarno, si naročil pivo z raki, potegnil na dan denarnico, jo odprl in — se takoj ohladil.«

»Zakaj?«

»V denarnici je bila čista špijonaža — paragraf 57, česta točka... Poglejte ga sami, Sergej Petrovič. Prepričajte se.«

Funtikov je ponudil preiskovalcu denarnico.

Gornja slika kaže detalj razstavnega prostora v Notranjskem muzeju v Postojni, ki mu grozi zaradi odvzema dela razstavnih in delovnih prostorov močna okrnitev. Stavba na Titovem trgu, v kateri je v prvem nadstropju nameščen tudi Notranjski muzej, v drugem pa je speleološka zbirka in prostori SAZU, formalno pripada po sporazumu med občinama in SAZU slednji, ki ima v Postojni svoj Zavod za raziskovanje Krasa. Temu je v stavbi potrebno še več prostora. Če bodo torej uveljavili svoje zahteve po dodelitvi dodatnih prostorov v prvem nadstropju in škodo Notranjskega muzeja, bo ta prizadet v svoji osnovni dejavnosti in močno okrnjen. Če ne bo muzej dobil odločnega zagotovila, da v bližnji prihodnosti dobi druge ustrezne prostore, bi realizacija sedanjega naklepa o utesnitvi Notranjskega muzeja že pomenila prvi korak k njegovi postopni likvidaciji.

Zlata zavesa

plemiči Aarisbergi ali Aasbergi (Jastrebarji). Od tod tudi nemško ime za Postojno — Adelsberg. Mesto, ki je nastalo pod gradom, je večkrat menjalo gospodarje. V 18. stoletju je nekajkrat pogorelo. Veliko bolj imenitna od vseh gradov, ki so se šopirili vrh Soviča, pa je Postojnska jama. V njej so se prebivalci skrivali pred Turki. Avstrijski cesar Franc I. je naročil matematiku Naglu, naj jamo razišče. V 19. stoletju so z raziskovanjem nadaljevali in še danes odkrivajo vedno kaj novega. Obiskalo jo je že nekaj milijonov ljudi. Veliko od njih je odneslo iz nje čudovite vtise, marsikaterga obiskovalca pa je tudi uprava jame obdržala v lepem spominu. Tako se je pred časom znašel v jami tudi neki Anglež. Ni se mogel nagledati čudovitih

kapniških tvorb. Možakar je bil petičen in je ponudil za znano kapniško zaveso toliko zlata, kolikor tehtal. Najsi je bila ponudba še tako vabljava, so na svetu še stvari, ki jih tudi z zlatom ni mogoče plačati.

DVORANO GRADIJO

Lig je vas ob meji, ki leži visoko v hribih med Sorar in Idrijo. Na pobudo SZDL in krajevne skupnosti so pričeli vaščani lani graditi dvorano za kulturne prireditve. Dvorana bo letos že dokončana. Prebivalci so prispevali skupaj okoli 200 tisoč delovnih ur, vrh tega pa so darovali tudi stavbni les za gradnjo. Del sredstev sta jim primaknila tudi občinski ljudski odbor in občinski odbor SZDL.

jp

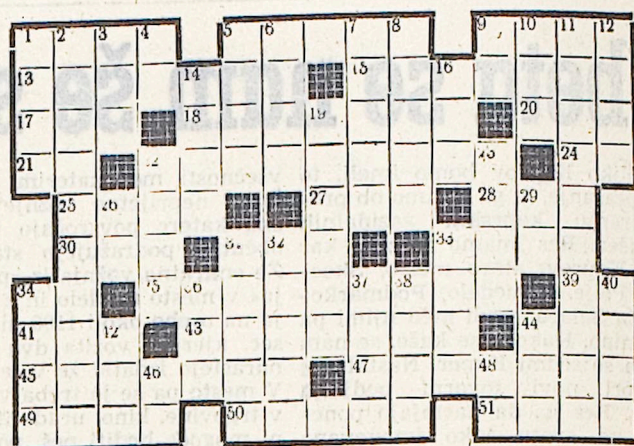
Kam s televizorjem?

Pred leti so nabavili v Livku s pomočjo krajevne skupnosti televizijski aparat. Postavili so ga v manjšo dvorano nad sirarno. Lani so začeli v bližini razstreljavati skalovje za gradnjo nove kulturne dvorane. Televizor so začasno prenesli v zasebno gostilno Hrast. Ko so nehali raz-

streljavati kamenje, sta se SZDL in mladinska organizacija zavzeli, naj bi televizor ponovno prenesli v tisti družbeni prostor, kjer je bil poprej. Čeravno naj bi napravili to še pred dnevom republike, se stvar s televizorjem še vedno ni premaknila z mrtve točke.

jp

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. stisnjena dlani, 5. hči kretskega kralja Minosa v grški mitologiji, 9. tovarna žival, 13. pravljica dežela v Swiftovem romanu »Gulliverjeva potovanja«, 15. letnik, zbornik, 17. žuželka s strupenim želim, 18. enigmat, 20. pristanišče v Izraelu, 21. kemični znak za telur, 22. kramarica, 24. latinski veznik, 25. lisenova drama, 27. pritok Volge, 28. agregatno stanje snovi, 30. svetovno znano belgijsko kopališko mesto, 31. iglasto drevo, 33. glavno mesto otočja Samoa, 34. slovenski tednik, 35. loputanje z vrati, 39. veznik, 41. del živalskega telesa, 43. špansko pristanišče ob Sredozemskem morju, 44. vzdevek, naziv, 45. nauk o skrivnostih, 47. znan ruski slovanofil, 49. staro ime pritoka Tibere Anienne, 50. mesto v Romuniji blizu jugoslovanske meje, 51. telesna poškodba.

Navpično: 1. ograja okrog vrta, 2. sovjetski filmski režiser svetovnega slovesa »Križanka Potemkina«, 3. poželenje, strast, 4. osebnosti, 5. večglasna skladba, 6. zemeljski plin, 7. obmejna vas na Notranjskem, 8. pokrajina v severni Španiji, 9. kemični znak za mazurol, 10. reka na Hrvaškem in v Bosni, 11. starogrška pokrajina, 12. drag kamen, 14. domača pernat žival, 16. redek nebesni pojav, 19. ptice, ki žive v velikih jatah ob obalah severnih morij,

22. ožji sorodnik, 23. evropsko gošstvo, 26. okrajšava za opombo, 29. tuj dvočlanski, 31. pripadnica bele rase, 32. Turek, 33. grški junak pred Trojo, 34. svojevlastnost, 36. kratka italijanske radijske mreže, 37. otok na jugozahodu Škotske, 38. frnikola, 40. reka, ki teče skozi Leningrad, 42. zveste domače živali, 44. mesece pri Opatiji, 46. kazalni zaimek, 48. ploskovna mera.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

Vodoravno: 1. mesto, 6. rosa, 10. Martin, 11. kolona, 13. Trogir, 14. govedina, 16. Aar, 17. kaša, 19. Irska, 20. Skit, 22. Nanking, -c, -m, 25. amalgam, 27. Alah, 30. Arago, 33. enak, 35. ime, 36. Novotek, 39. tlačan, 41. Korint, 42. Truman, 43. Neva, 44. Labin.

RADIO

NEDELJA, 24. marca 1963:

3,40 Domače viže za prijetno razpoloženje — 9,00 Naša reportaža: »Prestopki v gospodarstvu« — 9,15 Poje mladina iz Standreže — 9,30 Zabavni zvoki — 13,30 Sosedni kraji — 14,00 Glasba po željah — 15,00 Poročila — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Dnevniško popoldne domačih pesmi in melodij.

PONEDELJEK, 25. marca 1963:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Odlomki iz oper — 14,30 Zabavni mozaik — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Narodne pesmi iz Armenije.

TOREK, 26. marca 1963:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 V ritmu z orkestri in ansambli — 14,00 Paleta zabavnih popevk — 14,30 Sola in življenje — 14,50 Pablo Sarassate: »Ciganске melodije« — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Slovenske narodne.

SREDA, 27. marca 1963:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošč — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilno igrano in pojo Nino Impallomeni, Eddie Fisher, Klaus Wunderlich, Mina in Ditch Swing, College Band — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Blaž Arnič: »Pomladni vzklipi« op. 61 — Gvido Učakar: »Pod lipom, venček narodnih« — Igra godba LM p. v. Rudolfa Stařiča.

CETRTEK, 28. marca 1963:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 D'Artega: Ameriška panorama — R. Ellemberg: Milin v Schwarzwald — 14,00 Glasba po željah — 14,30 Melodije za prijetno popoldne — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Slovenske narodne.

PETEK, 29. marca 1963:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Poje zbor Slovenske filharmonije — 14,00 Mozaik ritmov — 14,30 Operetna promenade — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Domače aktualnosti — 15,40 Glasbena medigra.

SOBOTA, 30. marca 1963:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Popevke in ritmi od jutro in tam — 14,30 Mali koncert zabavne glasbe — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Češke polke in valčki.

Bahmetejev je odprl denarnico. V oči mu je najprej padel razvit film, ki je bil dolg kak meter. Na njem je bilo mogoče razpoznati preslikane tehnične načrte, konstrukcije in razne številke. V denarnici so bili še zapiski v nemščini, ki so bili napisani s svinčnikom, vizitka nekega Otta Scharinga, novinarja, ameriški dolarji in nemške marke. Dokumentov, ki bi govorili kaj določilnega o tistem, čigar je bila denarnica, ni bilo.

Ko je pregledal denarnico, je Bahmetejev pogled obstal na Funtikovu. Le-ta je sedel na stolu z resnim obrazom. V rokah je sukal kapo.

»Zakaj pa imate s seboj tisti kovček?« je vprašal Bahmetejev in z glavo pokazal na zdelan kovček, ki ga je bil Funtikov postavil v kot.

»Potreben pribor za »keho«. S seboj sem ga vzel za vsak primer,« je odvrnil Funtikov. »Kraja je kraja in sodišče dela po zakonu. Sergej Petrovič, če verjamete ali ne, vso noč nisem zatisnil očesa. Tuhtal sem — ali naj se javim ali ne. Še na kraj pameti mi ni padlo, da bi mogel s svojim žeparskim trikom pomagati državi... Navsezadnje sem se odločil in — sedaj sem tukaj.«

»Bi lahko prepoznali človeka, ki ste mu izrezali denarnico?« ga je vprašal Bahmetejev.

»Seveda bi ga! Lahko bi rekel, da sem si ga zapomnil za vse življenje. Takole, no, prekljaj se, lasje so mu rumeni, trebušček okrogel... Kadar hodi, oprostito, da tako rečem, mu zadnjica poskakuje...«

Bahmetejev je razmisli in mu kratko in resno dejal: »Tako je torej to, Funtikov. Ne bom vas dal zapreti, čeprav pravite, da je kraja kraja in da sodišče sodi po zakonu. Potreboval bi vaš naslov. Jasno?«

»Jasno, Sergej Petrovič,« mu je odvrnil Funtikov ganjeno. »Jasno in zelo prijetno.«

»Nisva še povsem končala,« je nadaljeval Bahmetejev. »Obljubiti mi morate, da boste nehali krasti, drugače — saj sami veste...«

Ko je Funtikov odšel iz pisarne, si je zapisal njegov naslov in poročal tožniku o obisku svoje stare »stranke«. Izjavo Funtikova in denarnico so izročili preiskovalnim organom. Kmalu jim je uspelo ugotoviti ime inštituta, v katerem je vohljala nemška obveševalna služba. Ugotovili so tudi identiteto lastnika denarnice, sodelavca nemške ambasade v Moskvi. Brž ko se je bil možakar vrnil v Beloruskega kolodvora na nemško ambasado, je diplomat »nevarno zbolel«. Odpotoval je v Nemčijo, še preden so ugotovili, za koga pravzaprav gre. Odtlej se ni več vrnil v Moskvo.